
**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Hatvan Város Önkormányzata

2013.

Felülvizsgálva 2015.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	5
Célok	5
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	6
1. Jogszabályi háttér bemutatása	6
2. Stratégiai környezet bemutatása	8
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	9
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	26
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	46
6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége	51
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	55
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	63
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	63
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	64
1. A HEP IT részletei	64
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	
A beavatkozások megvalósítói	65
Jövőképünk	65
Az intézkedési területek részletes kifejtése	66
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	
3. Megvalósítás	81
A megvalósítás előkészítése	81
A megvalósítás folyamata	81
Monitoring és visszacsatolás	82
Nyilvánosság	83
Érvényesülés, módosítás	84
4. Elfogadás módja és dátuma	84

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Hatvan Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat. A Helyi Esélyegyenlőségi Programot a képviselő-testület a 457/2013. (VI.27.) számú határozatával fogadta el.

Az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el, amelyet a 31. § (4) bekezdése értelmében kétévente át kell tekinteni, és az áttekintés alapján, szükség esetén, a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani. 2015. évben a HEP áttekintése alapján a helyi esélyegyenlőségi programot Hatvan Város Önkormányzata felülvizsgálta, az aktuális adatokkal feltöltötte, a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően módosította, a következő fejlesztésekhez igazodó igényeket benne feltüntette. A KSH szakanyagából a 2011. évi népszámlálás adatai mára már kinyerhetőek, a HEP adattáblái pedig a TelR rendszer adatbázisából a 2012. és a 2013. évet illetően kiegészítésre kerültek.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Hatvan Heves megye nyugati felében, a Mátra hegység lábánál, az Alföld peremén fekvő város. Tengerszint feletti magassága 119 méter. Népesség számát tekintve a megye harmadik legnagyobb települése. Helyzetét meghatározza, hogy négy megye – Pest, Jász-Nagykun-Szolnok, Nógrád és Heves – határán található. Közigazgatásilag az Észak-Magyarországi Régióban, Heves megyében és a Hatvani járásban helyezkedik el.

Hatvannal határos települések: Boldog, Csány, Ecséd, Heréd, Jászfényszaru, Hort, Kerekharaszt, Lőrinci, Tura.

Hatvan város dinamikusan fejlődő kisvárosi léptékű középváros, amely mindenkor vonzáscentrumként funkcionált, járásszékhely település. A járási funkción túl, régiók és megyék határán való elhelyezkedésénél fogva regionális vonzáskörzettel is rendelkezik.

Regionális szerepet visz:

- a gazdaság (pl. Robert Bosch Elektronikai Kft., Horváth Rudolf Intertransport, LKH Leoni, Decathlon)
- kereskedelem (pl. Family Center: Tesco, Müller, Takko, Jysk)
- az oktatás (pl. DISZI, Bajza József Gimnázium és Szakközépiskola)
- az egészségügyi ellátás (pl. Albert Schweitzer Kórház)
- szociális ellátás pl. (Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgálat)
- egyes közműhálózatok (pl. szennyvíz, hulladékszállítás, gáz) tekintetében.

Hatvan közlekedési helyzete mind közúti, mind vasúti kapcsolatait tekintve kedvező. Elérhető az M3-as autópályán, melyhez 3 csomóponton keresztül is kapcsolódik a város, valamint a 3-as és a 21-es számú elsőrendű és a 32-es számú másodrendű főúton.

Vasúton megközelíthető a Budapest-Miskolc nemzetközi törzshálózati fővonalon és a Hatvan-Salgótarján, illetve a Hatvan-Szolnok hazai törzshálózati fővonalon.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

Hatvan településszerkezetét tekintve jól elkülöníthetően két városrészből áll, a történelmi időkben is létezett Óhatvanból és a Zagyva folyó másik partján fekvő, az 1870-80-as években keletkezett Újhatvanból. Ez a településszerkezet erősen meghatározza a város gazdasági, társadalmi berendezkedését.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

	Fő	Változás
2007	21400	
2008	20949	98%
2009	20718	99%
2010	20332	98%
2011	20259	100%
2012	21379	106%
2013	21236	99 %

Forrás: 2013. év
TeIR, KSH-TSTAR

Magyarország - sőt Európa - egészéhez hasonlóan Hatvan népessége is csökken. Míg 1998-ban a lakónépesség száma 24.772 fő volt, addig 2007-ben már csak 21.400 fő, és évről-évre csökkent. Ez a tendencia azonban Hatvan esetében szerencsére javulni látszik, mert 2012-ben a lakosság száma nőtt, és újra 21.000 fő (21.379 fő) fölélt volt, bár azóta újra csökkenő tendenciát mutat.

2. számú táblázat - Állandó népesség

	fő				
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
nő	11133	10103	21236	52%	48%
0-2 évesek			513		
0-14 éves	1325	1482	2807	47%	53%
15-17 éves	305	308	613	50%	51%
18-59 éves	6290	6271	12561	50%	54%
60-64 éves	846	664	1510	56%	44%
65 év feletti	2367	1378	3745	63%	36%

Forrás: 2013. év
TeIR, KSH-TSTAR

Az állandó népesség adatait tekintve látható, hogy a 0-59 éves korosztályban a férfiak aránya a magasabb, míg az idősebb lakosságban ez megfordul. A nők száma több, tehát a férfiak halálozási arány a nagyobb. A lakosság legnagyobb része a 18-59 éves kor közé esik.

3. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001	3286	3808	86,3%
2008	3449	3064	112,6%
2009	3504	3006	116,6%
2010	3528	2921	120,8%
2011	3571	2870	124,4%
2012	3668	2487	147,5%
2013	3745	2807	133,4%

Forrás: 2013. év, TeIR, KSH-TSTAR

Szintén országos jellemző a társadalom előregedése, amely Hatvanra is jellemző, hiszen 2012. évre az öregedési index már 147,5 %. Évről-évre több az idősök száma, mint a gyermekeké és a fiataloké. Amíg 2008 óta 4%-kal emelkedett az index évente, addig aggodalomra adhat okot, hogy 2011-ről 2012-re ez az arányszám 23 %-kal nőtt. Azonban szerencsére a 2013. évben ez az arány újra csökkenni látszik.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2008	393	491	-98
2009	379	436	-57
2010	315	448	-133
2011	389	394	-5
2012	380	372	8
2013	375	422	-47

Forrás: TelR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	189	251	-62
2009	215	275	-60
2010	183	270	-87
2011	170	289	-119
2012	173	251	-78
2013	163	262	-99

Forrás: TelR, KSH-TSTAR

A számok alapján a városból való elvándorlás látható jellemző folyamatnak a bevándorlással szemben. Ennek azonban némileg ellentmond, hogy a lakosság száma nőtt, a természetes szaporodás viszont mínusz egyenleget mutat. A védőnői megfigyelések ugyanakkor azt támasztják alá, hogy az elvándorlás kevésbé jellemző, a bevándorlás pedig gyakoribb. Kiemelt figyelmet kell szentelni a bevándorlási kedv fokozásának, főleg a fiatalok részéről, hogy ezzel is javuljon a lakosság kormegoszlása.

Értékeink, küldetésünk

Hatvan Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának elkészítésével biztosítani kívánja a település életében megjelenő esélyegyenlőségi problémák feltárásának és megoldásának lehetőségét. Ennek érdekében kiemelt figyelmet fordít az oktatás, képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására, a munkaerő-piaci, tevékenységi szegregáció visszaszorítására, a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányainak csökkentésére, foglalkoztatási esélyeik javítására, és általános életkörülményeik könnyítésére, javítására. Mindezek elérésére szükséges a hátrányos helyzetű csoportok tagjai részvételének elősegítése a döntéshozatalban, illetve a közügyek irányításban. Érvényesíteni kell az egyenlő bánásmód követelményeit minden szintén, minden érintett célcsoport számára. Az önkormányzat eddig is törekedett arra, hogy az esélyegyenlőségben érintett területek tekintetében pályázati forrásokat keressen, ezt továbbra is kiemelt feladatának tartja.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Hatvan Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- a szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges cél számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településünkön.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén törekszünk arra, hogy ha lehetséges, akkor létrehozzuk majd – legkésőbb a HEP felülvizsgálatáig - azt az együttműködési rendszert, amely segíteni tudja a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva

- Alaptörvény XV. cikkére
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

Szükséges röviden meghatároznunk a kapcsolódó stratégiákat is ebben a témakörben. Ezek ismerete azért fontos, mivel a település esélyegyenlőségi stratégiájának illeszkednie kell nem csak a jogszabályi környezetbe, hanem az EU és a hazai releváns stratégiákhoz is.

Az EU 2020 stratégia

Az Európa 2020 az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája, a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedésterv. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell, két területen is megjelenik. Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

Nemzeti Reform Program

Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, s hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek. A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzete javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „A nemzeti romainTEGRÁCIÓS stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózási politikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel, a többi, a társadalmi felzárkózási szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztéssel és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre.

„Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

Roma Integráció Évtizede Program

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg. A Stratégia megvalósítása kétéves cselekvési tervek mentén történik, a 2012-2013. évi cselekvési tervről az 1590/2012. (XII. 27.) Korm. határozat rendelkezik.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Az Ebtv. 2010. május 1-jén hatályba lépett 63/A. §-a rendelkezett a helyi esélyegyenlőségi programról. A rendelkezés értelmében a helyi önkormányzat, valamint a többcélú kistérségi társulás öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogad el, melyet 2 évente át kell tekinteni és szükség esetén felül kell vizsgálni. A rendelkezést a 2011. évi CLXXIV. törvény módosította, így az esélyegyenlőségi programra vonatkozó szabályozás az Ebtv. 31. §-ába került át. A fenti jogszabály értelmében Hatvan Város Önkormányzata

elkészítette Települési Esélyegyenlőségi Programját, melyet a képviselő-testület a 755/2011. számú határozatával fogadott el 2011. december 15-én. A program felülvizsgálatnak dátuma 2013. december 15. Hatvan város Helyi Esélyegyenlőségi Programja közben elkészült az országos minta szerint, a Türr István Kutató- és Képzőintézet mentorálásával, melyet a képviselő-testület a 457/2013. (VI.27.) számú határozatával fogadta el.

Az önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény keretei között – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület – törvényi felhatalmazás alapján – egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti. A helyi önkormányzat által hozott szabályozást érintő kérdésekben a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (2013. január 1-étől hatályba lépő) rendelkezik. Hatvan Város Önkormányzatának képviselő-testülete az alapvető szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében az önkormányzat költségvetési teherbíró képességének figyelembevételével a rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokra való jogosultság feltételeinek, valamint érvényesítésének helyi szabályainak meghatározása céljából alkotta meg a 11/2008. (II. 29.) számú rendeletét.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Költségvetési koncepció – az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 24. § értelmében a jegyző által elkészített, a következő évre vonatkozó költségvetési koncepciót a polgármester november 30-ig - a helyi önkormányzati képviselő-testület tagjai általános választásának évében legkésőbb december 15-ig - benyújtja a képviselő-testületnek, melyet a testület rendelet formájában hagy jóvá.

Gazdasági program - a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

Szolgáltatástervezési koncepció – a szociális igazgatásról és a szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény 92. §-a szerint a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít.

Köznevelés-fejlesztési terv – A helyi önkormányzati feladat-ellátási rendszerben minden községi, városi, fővárosi kerületi önkormányzatnak feladata, kötelezettsége volt, hogy gondoskodjék a településen élők részére arról, hogy az óvodai nevelés és az általános iskolai nevelés és oktatás a rendelkezésükre álljon anélkül, hogy annak igénybevétele a szülők, illetve gyermekeik részére aránytalan teherrel járna. A köznevelésről szóló törvény alapján az állam gondoskodási kötelezettsége – az óvodai nevelés kivételével – megfogalmazódik. Már nem a kormányhivatalok készítik el a feladat-ellátási intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési tervet, hanem az oktatásért felelős miniszter. Az oktatásért felelős miniszter az Oktatási Hivatal előterjesztése alapján a kormányhivatalok közreműködésével és a helyi önkormányzatok véleményének kikérésével és közreműködésével készíti el megyei szintű bontásban az intézményhálózat-működtetési és köznevelési-fejlesztési tervet. A települési önkormányzat kötelezettsége, hogy beszeresse a településen működő köznevelési intézmények nevelőtestületei, alkalmazotti közösségei, a szülői és diákszervezetei véleményét. Az oktatási hivatal feladata az is, hogy a köznevelés-fejlesztési terv elkészítésekor a nemzetiséget érintő kérdésekben beszeresse az érintett települési, területi és országos nemzetiségi önkormányzatok egyetértését (Mnkt. 24. §).

Településrendezési terv – Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban 1997. évi LXXVIII. tv.) 6. §-a alapján a települési önkormányzat – a fővárosban a fővárosi és a kerületi önkormányzatok a külön jogszabályban meghatározott hatáskörük szerint – a településrendezési feladatukat a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkészíttetésével és azok elfogadásával látják el.

Településszerkezeti terv - Az 1997. évi LXXVIII. törvény 10. §-a szerint a településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett. A településszerkezeti tervet a települési önkormányzatnak legalább tízévenként felül kell vizsgálnia, és szükség esetén a terv módosításáról vagy az új terv elkészítéséről kell gondoskodnia. A tízévenkénti

szükséges felülvizsgálat során gondoskodni kell az időközben történt módosítások egységes tervbe foglalásáról.

Településfejlesztési koncepció - az 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe. A törvény 7. §-a értelmében a településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósítása érdekében a városok és több település közös fejlesztési tervezése esetén integrált településfejlesztési stratégiát kell készíteni. Az integrált településfejlesztési stratégia meghatározza a települések településfejlesztési tevékenységét, összehangolja a különböző szakpolitikai megközelítéseket, összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közsféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait, meghatározza a fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, továbbá a megvalósítás és fenntartás módját is összefüggéseiben kezeli.

Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) – 2015. szeptember 24-én a képviselő-testület 658/2015. (IX. 24.) számú határozatával elfogadta az ITS-t, mellyel párhuzamosan újragondolásra került a Települési Koncepció is. Az új dokumentumok megállapításai a felülvizsgált HEP-be is bekerülnek.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatokat a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 1. számú melléklete tartalmazza. E mellett célszerű és szükséges támaszkodni egyéb adatforrásokra: releváns (helyi, térségi, országos) kutatások adataira, az önkormányzat által gyűjtött adatokra, illetve a partnerek által nyújtott adatszolgáltatásra. Mindezek alapján vázolható fel a település átfogó helyzetképe esélyegyenlőségi szempontból, illetve az is láthatóvá válik, hogy mely területeken szükséges további adatok gyűjtése.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítéséhez szükséges adatok a következő adatbázisokból kerültek felhasználásra: TelR rendszer; KSH T-STAR rendszer; Vizuál Regiszter; Heves Megyei Kormányhivatal Hatvani Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége; Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgálat, polgármesteri hivatali osztályok, egyéb intézmények adatai. Az olyan adatokat, amelyeknek szolgáltatására jogszabály nem kötelez(het), nehéz megszerezni, ebben az esetben az érintett célcsoportok érdekvédő szervezeteivel kell szorosabb kapcsolatot fenntartani. A következő fejezetekben ezekre az adatokra támaszkodóan végeztük el a részletes elemzést.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége is. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt: a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnése, a munkanélküliség, a munkaerő-piaci esélyek szűkülése – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságai miatt -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetek, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságai (Ld. pl. A tartós szegénység csökkentésének lehetőségei Magyarországon, Budapest Intézet, 2012., www.budapestinstitute.eu/uploads/BI_tartos_szegenyseg_okok_1.1.pdf). A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást.

Az alábbi jogszabályok figyelembe vétele szükséges ennek a célcsoportnak, és életének a vizsgálatakor:

1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (továbbiakban Szt.) rendelkezik. A törvény meghatározza a pénzbeli, a természetben nyújtott és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egyes formáit, a jogosultság feltételeit, annak megállapítását, a szociális ellátás finanszírozásának elveit és intézményrendszerét, a szociális ellátást nyújtó szervezet és a jogosult közötti jogviszony főbb elemeit. Továbbá meghatározza a fenntartónak a szolgáltatóval, illetve intézménnyel kapcsolatos feladat- és jogkörét, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységet végző személy adatainak működési nyilvántartásra vonatkozó szabályokat.

A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban Cst.) rendelkezik az állam által nyújtandó családtámogatási ellátások rendszeréről, formáiról, az ellátások jogosultsági feltételeiről, valamint az ellátások megállapításával és folyósításával kapcsolatos legfontosabb hatásköri és eljárási szabályokról.

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban Flt.) célja a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítése, a foglalkoztatási feszültségek feloldása, valamint az álláskereső támogatásának biztosítása.

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény célja a nemzetiségek sajátos kultúrájának megőrzésének, anyanyelvük ápolásának és fejlesztésének, egyéni és közösségi jogainak széleskörű biztosításának elősegítése, figyelemmel Magyarország Alaptörvényében a magyarországi nemzetiségek ügye iránt kinyilvánított felelősségvállalásra, valamint a nemzetiségek védelme érdekében.

A szegénységben élők, a roma közösségek helyzetének elemzése során vizsgálni kell az Ebktv. által rögzített, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesülését. Az Ebktv. 8. és 9. §-ai értelmében közvetlen, illetve közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt nemzetiséghez tartozása, társadalmi származása, vagyoni helyzete miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, vagy az a rendelkezés, amely ezen személyeket, csoportokat lényegesen nagyobb arányban hozza hátrányos helyzetbe mint a velük összehasonlítható személyeket, csoportokat. A fenti törvények részletes áttekintése ad támpontokat a következőkben megadott szempontok szerinti helyzetelemzéshez.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A jövedelem és vagyon fogalmát a Szt. 4. §-a és a Cst. 4. §-a határozza meg a jogszabályok hatálya alá tartozó ellátások vonatkozásában.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A fejezetre vonatkozó jogi szabályozás szerint a helyi önkormányzat az Flt. 8. §-a értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során

- a) közfoglalkoztatást szervez,
- b) figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- c) döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,
- d) az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

A helyi önkormányzat a Mötv. 15. §-a szerint feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását.

Az Ebktv. 21. § - 23. § (Hátrányos megkülönböztetés, előnyben részesítés a foglalkoztatás területén) paragrafusai rögzítik, hogy egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz pl. a munkához jutás során, a munkához jutás felvételi eljárása keretében stb.

Előfordulnak olyan speciális helyzetek, amikor indokolt, hogy a munkáltató különbséget tegyen helyzetük, tulajdonságuk, jellemzőjük alapján a munkavállalók között, ezért az Ebktv. értelmében nem minősül az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének, ha az a munka jellege vagy természete alapján indokolt, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés. A 23. § biztosítja annak a lehetőségét, hogy törvény, kormányrendelet, illetve kollektív szerződés a munkavállalók meghatározott körére – a foglalkoztatási jogviszonnyal vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonnyal összefüggésben – eltérjen az egyenlő bánásmód követelményétől, amennyiben ennek célja valamely hátrányosabb helyzetű csoporttal kapcsolatban előnyben részesítési szabályok meghatározása, pozitív diszkrimináció alkalmazása.

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci

lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

a) Foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

Ezek az adatok arra mutatnak rá, hogy a teljes lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen. Meg kell vizsgálni az adatok alakulásának tendenciáit és összefüggésbe hozni a település gazdasági mutatóinak alakulásával. Át kell gondolni, hogy a tendenciák, valamint a településen jelenleg érvényesülő gazdasági folyamatok milyen jövőbeli kilátásokat hordoznak magukban.

A foglalkoztatottakról, munkanélküliekről szóló adatokat a Heves Megyei Kormányhivatal Hatvani Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltségétől kaptuk meg. A kirendeltség tájékoztatása szerint 2008-ból nincsenek településre lebontott adatok, csak arányosítással lehetne ezekhez jutni. Az adatok összehasonlíthatósága érdekében ezeket az arányosított számokat nem szerepeltetjük a táblázatban.

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott állás keresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott állás keresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	7819	7700	15519	366	4,7%	398	5,2%	764	4,9%
2009	8117	6206	14323	531	6,5%	676	10,9%	1207	8,4%
2010	7647	7618	15265	460	6,0%	541	7,1%	1001	6,6%
2011	7627	7388	15015	489	6,4%	546	7,4%	1035	6,9%
2012	7635	7009	14644	541	7,1%	523	7,5%	1064	7,3%
2013	7441	7243	14684	260	3,5%	211	2,9%	471	3,2%

Forrás: TelR, Heves Megyei Kormányhivatal Hatvani Járási Hivatal, Járási Munkaügyi Kirendeltsége

Az aktív keresők között a nyilvántartott állás keresők száma 2009 óta néhány tizedszázalékkal csökken ugyan, de nagyságrendileg azonos, 7% körüli. Szembetűnő és örömteli csökkenés tapasztalható azonban a 2013. évben. Ez szerencsére kisebb, mint az országos átlag, ez köszönhető a város ipari parkjában működő vállalkozásoknak. A munkanélküli nők száma mindig magasabb, mint a férfiaké, ennek orvoslására kell stratégiát kidolgozni. Ennek egyik fő oka, hogy a városban működő nagyvállalatok leginkább férfi munkaerőre tartanak igényt, főleg a magasabb végzettségűek közül (technikus, mérnök, gépész, informatikus, műszaki ember stb.). a nők maximum a gyártósoron tudnak dolgozni. A 2013. évben jelentősen csökkent az állás keresők száma, amelynek okát vizsgálni szükséges, és a feltárt okokat figyelembe véve ezt a tendenciát javasolt megtartani.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

		2008	2009	2010	2011	2012	2013
nyilvántartott álláskereső száma összesen	fő	0	1071	1093	1069	1064	471
20 éves és fiatalabb	fő		17	22	23	22	13
	%	#####	1,6%	2,0%	2,2%	2,1%	2,8%
21-25 év	fő		148	135	132	141	68
	%	#####	13,8%	12,4%	12,3%	13,3%	14,4%
26-30 év	fő		144	131	125	125	46
	%	#####	13,4%	12,0%	11,7%	11,7%	9,8%
31-35 év	fő		149	146	140	136	53
	%	#####	13,9%	13,4%	13,1%	12,8%	11,3%
36-40 év	fő		138	155	143	140	63
	%	#####	12,9%	14,2%	13,4%	13,2%	13,4%
41-45 év	fő		125	130	128	126	54
	%	#####	11,7%	11,9%	12,0%	11,8%	11,5%
46-50 év	fő		120	121	125	112	43
	%	#####	11,2%	11,1%	11,7%	10,5%	9,1%
51-55 év	fő		134	149	138	125	52
	%	#####	12,5%	13,6%	12,9%	11,7%	11,0%
56-60 év	fő		92	98	104	121	66
	%	#####	8,6%	9,0%	9,7%	11,4%	14,0%
61 év felett	fő		4	6	11	16	13
	%	#####	0,4%	0,5%	1,0%	1,5%	2,8%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Korosztályos bontásban a munkanélküliek megoszlásának vizsgálata során kiderül, hogy az aktív korúak szinte minden korcsoportjában (21-55 éves kor) azonos a százalékos megoszlása az álláskeresőknél, a 20 év alatti és a 61 év feletti munkanélküliek száma ennél pedig sokkal kevesebb. A 2013. évben a felére csökkent az álláskeresők száma, minden korosztályban jelentősen, 100 alá csökkent, de még így is megállapítható, hogy a 21-25 év közötti és az 56-60 év közötti korcsoport tagjai várnak munkalehetőségre.

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben munkanélküliek száma és aránya

év	nyilvántartott/registrált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	167	127	294	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!
2009	496	575	1071	266	337	603	53,6%	58,6%	56,3%
2010	496	596	1092	258	252	510	52,0%	42,3%	46,7%
2011	507	561	1068	264	221	485	52,1%	39,4%	45,4%
2012	523	541	1064	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, Heves Megyei Kormányhivatal Hatvani Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége

A tartós munkanélküliek aránya magas a nyilvántartott munkanélküliek között, az 50 %-ot közelíti, bár az aránya csökken. Itt is elmondható, hogy a nők aránya magasabb a tartósan munkanélküli férfiakénál. Fontos tehát megoldást keresni a problémákra és pontosan megtervezni a szükséges beavatkozásokat.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma és a 18-29 éves népesség száma

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	1669	1727	3396	26	1,6%	27	1,6%	53	1,6%
2009	1640	1704	3344	39	2,4%	32	1,9%	71	2,1%
2010	1615	1648	3263	47	2,9%	44	2,7%	91	2,8%
2011	1575	1576	3151	50	3,2%	48	3,0%	98	3,1%
2012	1568	1550	3118	50	3,2%	71	4,6%	121	3,9%
2013	1555	1530	3085	24	1,5%	17	1,1%	41	1,3%

Forrás: TeIR, Heves Megyei Kormányhivatal Hatvani Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége

A pályakezdő állás keresők száma nem túl magas, csak néhány % a 18-29 éves korúak között. Ez az érték azonban évről-évre nő, és a 2012. évben erősen emelkedett. Ugyanakkor 2013. évben viszont a 2008. évi szintre csökkent. Figyelembe kellene venni a munkaerő-piaci igényeket, és a megfelelő képzéseket indítani, illetve a hiányszakmák irányába terelni a pályakezdő, illetve az oktatásban részt vevő fiatalokat.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

Az iskolázottsági minta megoszlása fontos szempont a helyi képzési programok tervezésekor, hiszen látjuk, milyen végzettségű csoportoknak kell ezeket a programokat létrehozni.

Hasonlóan fontosak e téren a 3.2.7., valamint 3.2.8. számú adattáblák, melyek adatai arra mutatnak rá, hogy mennyire sikerül az iskolázatlanok bevonása a felnőttoktatásba. Azt is megmutatják, hogy a munkaerő-piaci hátrányokat okozó alacsony iskolázottság javítására vonatkozó felnőttoktatásba milyen létszámban, arányban vonódnak be a településen élők.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	19243	10262	8981	17537	8981	8556	1706	8,9%	1281	12,5%	425	4,7%
2011	17752	9623	8129	17128	9124	8004	624	3,5%	499	5,2%	125	1,5%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

A 2001. évi népszámlálási adatok szerint a településen élők majdnem 9 %-a nem végezte el az általános iskolát, és ezen lakosok közül a nők száma háromszor annyi, mint a férfiaké. A helyi intézmények vezetőinek és szakértőinek bevonásával meg kell vizsgálni ennek okait, és a felnőttképzési lehetőségeket ez alapján kell meghatározni. Okai lehet az általános iskolát el nem végzett nők magas számának a korai elhálás és gyermekvállalás. Ezért hangsúlyt kell fektetni a családtervezés tanítására és a prevenció fontosságára. A 2011. évi népszámlálás adatai alapján megállapítható, hogy az általános iskolát elvégzettek száma nagyjából hasonló, az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők száma azonban jelentősen csökkent.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott állásukeresők száma összesen	A nyilvántartott állásukeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	#ÉRTÉK!
2009	1071	27	2,5%	282	26,3%	762	71,1%
2010	1092	31	2,8%	299	27,4%	762	69,8%
2011	1069	27	2,5%	310	29,0%	732	68,5%
2012	1064	29	2,7%	304	28,6%	731	68,7%
2013	471	13	2,8%	118	25,1%	340	72,2%

Forrás: TeIR, Heves Megyei Kormányhivatal
Kirendeltsége Hatvani Járási Hivatal Járási
Munkaügyi Hivatala

A munkaügyi kirendeltség adatai alapján nem az alacsony iskolázottságúak közül kerül ki a legtöbb állásukereső, hanem éppen ellenkezőleg, a középfokú vagy annál magasabb iskolát végzettek közül. Az arányok viszont az évek alatt nem változtak jelentősen.

Településünkön az általános iskolákban nincsen felnőttoktatás, pedig a 3.2.5. tábla alapján a 15-X éves korúak között 1706 fő nem fejezte be az általános iskolai tanulmányait. Ez a szám jelentősen csökkent az utána következő 10 évben, a 2011. évi népszámlálás adatai szerint. Ebben jelentős szerepe van a városban a Baptista Szeretetszolgálat által fenntartott Grassalkovich Antal Baptista Szakképzőiskola, Speciális Szakiskola és Felnőttek Általános Iskolája nevű intézménynek, amelyben folyik felnőttoktatás és egyéb speciális oktatás, nevelés is. Ez azonban leginkább csak a 15-20 éves korúakat érinti, az ennél idősebb iskolázatlanok nem igazán bevonhatók. Az intézménnyel szoros szakmai együttműködést kell kialakítani, és koncepciót létrehozni, hogy még teljesebb mértékben sikerüljön az iskolázatlanok bevonása a felnőttoktatásba.

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

év	középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők		szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők		gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők	
	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2009	73	0	0,0%	73	100,0%	0	0,0%
2010	75	0	0,0%	75	100,0%	0	0,0%
2011	206	0	0,0%	206	100,0%	0	0,0%

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

A város három középiskolája közül a Váci Egyházmegye Ordináriusa fenntartásában működő Széchényi István Római Katolikus Középiskola folyik felnőttoktatás, ami azonban nem teljesen fedi le ezt a területet, mert egy közeli település, Selyp középiskolájában is folyik ilyen oktatás, ahová több hatvani fiatal jár.

c) közfoglalkoztatás

A 3.2.9. számú táblázat adatai arra világítanak rá, mekkora szerepe van a helyi munkaerő foglalkoztatásában az önkormányzat közfoglalkoztatási programjának. Összevetve a táblázat első oszlopának adatait a település aktív korú népességének nagyságával, látszik a közfoglalkoztatás szerepe. Összevetve az adatot az állástalanok számával, megfigyelhető, tudja-e pótolni a foglalkoztatási forma a hiányzó munkalehetőségeket. E tényezőket figyelembe kell vennünk a helyi program tervezése során.

Ugyanezen összehasonlításokat kellene elvégezni a roma aktív korú munkaerő, illetve a roma aktív korú munkanélküliek száma és a közfoglalkoztatásban részt vevő romák, valamint nem romák száma között,

amely a munkaerő-piaci helyzetüket tekintve egyik leghátrányosabb helyzetű társadalmi csoport lehetőségeiről adna képet. Mindez a csoport érdekében nagyon hasznos lenne, azonban erre nincs lehetőségünk, mert a roma származásról nincsenek, és nem lehetnek adataink, hiszen a nemzetiségi hovatartozás bevallása csak önkéntes adatszolgáltatásként lehetséges a jelenlegi jogszabályok szerint. Ez a probléma más célterületen is felmerül, de ennek orvoslása csak jogszabályi változások alapján lenne lehetséges. Az önkéntes nyilatkozat megtétele hasznos lenne, hiszen akkor többféle többletjuttatásban részesülhetnek a hátrányos helyzetűek. De ennek elfogadtatása, megértetése még megoldásra váró feladat.

3.2.9. számú táblázat - Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

év	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők romák aránya az aktív korú roma/cigány lakosságához képest
2010	126	1%	n.a.	n.a.
2011	168	1%	n.a.	n.a.
2012	61 (csak a hivatal részéről)	0%	n.a.	n.a.

A helyi önkormányzat által szolgáltatott adatok szerint az aktív korúak 1 %-a vesz részt a közfoglalkoztatásban, akik az önkormányzati tulajdonú városgondnokságnál dolgoznak. Az álláskeresők számának kb. 10%-a dolgozhat tehát közfoglalkoztatottként. Az állami közcélú foglalkoztatás is sok munkanélküli embernek ad munkát és ezáltal megélhetési forrást. A kulturális közmunka program pedig a magasabb iskolai végzettségű álláskeresőknél is munkalehetőséget nyújt.

A roma lakosság számát a településen működő Roma Kisebbségi Önkormányzat 2200 fő körülre teszi. A 2014. évi kisebbségi névjegyzékbe 101 személy vetette fel magát.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Hatvan város regionális központként működik, mind a munkalehetőségek, mind a közlekedés, mind az oktatás tekintetében. Két ipari park is létesült a város külterületén, ahol jelentős vállalatok, vállalkozások működnek. Legnagyobb vállalat a Robert Bosch Elektronikai Kft., amely több mint 2000 főt foglalkoztat.

Az önkormányzat szoros együttműködést alakított ki a vállalattal, amelynek köszönhetően a dolgozók gyermekei részére óvodai csoportokat és általános iskolai osztályokat működtet az önkormányzat intézményeiben. A Bosch célja a továbbfejlődés, ezért gyárának méretét szeretné megnövelni, amelynek érdekében az önkormányzat új ipari park létrehozását tervezi, hiszen ez a foglalkoztatottság növelése szempontjából is nagyon fontos és közös érdek.

Jelentős munkalehetőséget nyújt még az LKH Leoni, a Horváth Rudolf Intertransport, a Johnson Electric és két nagy logisztikai központ a Mader és a Decathlon is. Ezek a nagy cégek nemcsak a hatvaniaknak nyújtanak munkalehetőséget, hanem a környező települések lakosainak is. Minden nagyvállalatnak saját buszjárata van, amely a munkarendhez igazodva szállítja a dolgozókat. A Hatvani Volán egyes járatai is a műszakok szerint közlekednek. Mind a közúti, mind a vasúti közlekedés jól szervezett a városban, és hatékonyan igénybe vehető a munkába járáshoz. A lakosság jelentős része jár dolgozni Budapestre, mert vasúton, illetve busszal, az autópályán egy óra alatt elérhető, bár a kora reggeli és a délutáni órákban nem mindig van ülőhely, valamint jelentős kiadást jelent az utazási költség.

A 2013-2014-2015 évben városunkban jelentős turisztikai fejlesztések történtek Európai uniós források igénybevételeivel:

- Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei Vadászati Múzeum létrehozása a Grassalkovich kastélyban;
- Hatvany Lajos Közérdekű Muzeális Gyűjtemény (volt sörház) és Kossuth tér déli részének turisztikai szolgáltatásainak fejlesztése;
- Hatvan-Boldog közötti kerékpárút építése, kerékpáros kalandpark létrehozása.

Ezek a projektek a Hatvanban még nem jelentős turisztikai ágat (ezáltal a vendéglátóipart, és a szálláshelyeket is) kívánják fejleszteni, ezáltal munkahelyeket is teremtvé.

Európai uniós pályázatok által nyert források felhasználásával történtek

- a) közlekedéstechnikai fejlesztések: 3. számú és 21. számú főút körforgalmi csomópontjának kialakítása, a két városrészt összekötő új híd építése, jelentős hosszúságú (már a teljes várost átszelő) kerékpárút hálózat létrehozása, forgalomtechnikai változások bevezetése,
- b) épületenergetikai fejlesztések: minden önkormányzati működtetésű általános iskola és óvoda épületének szigetelése, nyílászáró cseréje, megújuló energiaforrások felhasználásának (hőszivattyú, napelem stb.) kiépítése történt meg.
- c) közvilágítás fejlesztése,
- d) árvízvédelmi és csapadékvíz elvezetését szolgáló hálózatok kiépítése,
- e) infrastrukturális beruházások: bölcsőde épületek és berendezések fejlesztése, új gyermekorvosi rendelő építése.

Nagyon fontos, több éve tervezés alatt álló, fejlesztési cél egy többfunkciós termelői piac, közösségi polgári tér és hatvani termékek utcája projekt létrehozása, lebonyolítása. Ez lehetővé tenné az őstermelők, mezőgazdasággal foglalkozók kereskedelmi tevékenységét, megfelelő körülményeket teremtve ehhez a jelenlegi leromlott állapotú, funkciójának nem teljesen megfelelő piac helyett.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A Damjanich János Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium oktatási központnak számít a szakképzés területén. Megpróbál érzékenyen reagálni a munkaerőpiac igényeire és lehetőségeire. Sokféle szakmát oktatnak itt, többféle rendszerben, így lehetőség van általuk az átképzésekre is. Működik Hatvanban az Oktat-60 Kft. is, ahol nyelvtanulásra, ECDL oktatásra és sokféle OKJ-s szakma elsajátítására nyílik lehetőség a fiatalok és az idősebbek számára egyaránt. A Grassalkovich Antal Baptista Szakképzőiskola, Speciális Szakiskola és Felnőttek Általános Iskolája pedig a nehezen tanulók számára nyújt szakmaszerzési lehetőséget.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Az e) pontban felsorolt intézmények és lehetőségek mellett – melyek nemcsak a fiatalok számára, de bármely korosztály részére elérhetőek - a munkaügyi központ is szervez tanfolyamokat. Számítógépes alapismeretek elsajátítására – amely mai világunkban elengedhetetlen, de néhány generáció számára „vakfolt” – a könyvtár indít ingyenes tanfolyamot „Kattints bátran!” címmel.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A szegénység és mélyszegénység fogalmát az alábbiak szerint határozzák meg: A szegénységgel és társadalmi kirekesztődéssel kapcsolatos mutatószámok listáját 2001-ben határozta meg az Európai Unió, e szerint Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60%-ánál kevesebből élők. Ennek megfelelően a szegénységben élő, meghatározásánál a háztartások összes nettó jövedelmét kell figyelembe venni úgy, hogy minden egyes háztartástag munkából, társadalmi juttatásból, illetve vagyonból származó jövedelmét összegezni kell, majd csökkenteni szükséges a fizetendő adókkal és járulékokkal. A KSH 2011. évi felvételéből származó kimutatás szerint a szegénységi küszöb forintban kifejezve alig haladta meg a nettó 62.000 Ft-ot. A mélyszegénységgel sújtottak közé azokat sorolják, akiknek különösen alacsony, a medián jövedelmek 40%-a alatti a jövedelme.

Már fentebb megállapítottuk, hogy sem a mély szegénységről, sem a romákról nem áll módunkban adatot szerezni (hiszen ezekről az adatszolgáltatás önkéntes), ezért csak általános tapasztalatokra hagyatkozhatunk. Az önkormányzat tulajdonában lévő városgondnokságnál több roma származású foglalkoztatott dolgozik, elsősorban a közterületek rendbetételénél, illetve a hulladékszállításnál. Hatvan Város Önkormányzata részvételével és támogatásával működik a Hatvani Szociális Szövetkezet, amelyben munkanélküliek és romák is dolgoznak, többségében nők. Önkormányzati területen termelnek alapvető zöldségeket, amelyeket helyben fel is dolgoznak. A zöldség a város konyháira kerül, az intézmények ellátását segítik ezáltal. A szövetkezetet pályázati források is segítik az önkormányzat révén.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkozási diszkrimináció elsősorban a munkahelyi felvételnél, másodsorban az elbocsátásoknál érezteti hatását. A foglalkozási diszkrimináció mértéke és a munkaerő-piaci státusz között erős összefüggés található. A nem foglalkoztatottak csoportja (munkanélküliek és inaktívak együtt) és azokon belül a roma származású nem foglalkoztatottak szenvedték el legnagyobb valószínűséggel a hátrányos megkülönböztetést eddigi életútjuk során. A munkaerőpiacról való korai kiszoruláshoz leginkább az egészségi állapottal, a származással és az életkorral összefüggő foglalkozási diszkrimináció járul hozzá.

„A gyakorlatban előfordulhat, hogy meghatározott speciális foglalkoztatási jellemzők miatt, szükséges a munkavállalók között megkülönböztetést tenni, de ez nem jelentheti az egyenlő bánásmód követelményének megsértését. Ilyen, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés, ha azt a munka jellege vagy természete indokolja.

Megengedett továbbá a vallási vagy más világnézeti meggyőződésen, illetve nemzeti vagy etnikai hovatartozáson alapuló, a szervezet jellegét alapvetően meghatározó szellemiségből közvetlenül adódó, az adott foglalkozási tevékenység tartalma vagy természete miatt indokolt, arányos és valós foglalkoztatási követelményen alapuló megkülönböztetés.”

A diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonása, a tájékoztató kampányok, vagy a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E fejezetben kiemeljük a pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokat, valamint a munkaerő-piaci szolgáltatásokat és az álláskeresők számára elérhető támogatásokat. Az Szt. 25. §-a és 47. §-a alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók:

- Pénzbeli ellátások: időskorúak járadéka, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély, ápolási díj, lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély.

Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók, így lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély, rendszeres szociális segély, foglalkoztatást helyettesítő támogatás.

- Természetbeni ellátás továbbá a köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, adósságkezelési-szolgáltatás.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

év	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2008	15654	n.a.	#ÉRTÉK!
2009	13961	1176	8,4%
2010	15138	1711	11,3%
2011	15015	1170	7,8%
2012	14644	654	4,5%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Ennek és a 3.2.3. táblázatnak az összehasonlítása alapján látható, hogy évente több mint ezren részesülnek álláskeresői támogatásban, és ezek a számok magasabbak is, mint a regisztrált munkanélküliek száma. Változás csak 2012-ben tapasztalható, ahol a segélyben részesülők száma alacsonyabb. Ennek okait érdemes vizsgálat alá vonni.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosultak száma

év	nyilvántartott álláskeresők száma	álláskeresői járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2008	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2009	1071	428	40,0%
2010	1092	294	26,9%
2011	1068	292	27,3%

2012	1064	163	15,3%
------	------	-----	-------

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az elemzés során a táblázat adatait idősorosan megfigyelve láthatjuk, hogy folyamatosan csökkent a járadékra jogosultak aránya. Emellett a kapott adatokat összevetve a munkanélküliségi adatokkal, az tapasztalható, hogy a rendszeres jövedelem nélkül élők hozzájutnak a támogatáshoz.

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

év	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akiktől helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában		
2008	14	0,09	382	n.a.	0	0
2009	57	0,37	537	50,14	0	0
2010	58	0,38	588	53,84	0	0
2011	39	0,26	507	47,47	0	0
2012	43	0,29	570	53,57	45	0

Forrás: TeIR,

Nemzeti Munkaügyi Hivatal, helyi adatok

A táblázat adatsora azt jelzi, hogy településünkön a szociális segély és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, mint az aktív korúak támogatása milyen mértékben van jelen. Rendszeres szociális segélyt az az aktív korú személy kaphat az önkormányzattól, aki nem munkavállaló, vagy egészségkárosodott, vagy támogatott álláskereső, vagyis olyan hátrányos munkaerő-piaci helyzetű, aktív korú személyek részére nyújtott támogatás, akik nem rendelkeznek rendszeres, megélhetést biztosító jövedelemmel. A foglalkoztatást helyettesítő támogatást csak álláskereső személy veheti igénybe. Számuk 208 óta nőtt, de nem egyenletesen kiugró értéket mutat 2009-2010-es időszakban, majd arról az értékről csökkent, de nem éri el az aktív korúak fél százalékát és a munkanélküliek számával összevetve sem jelent magas értéket.

Figyelembe kell venni, hogy 2011. január 1-től bérpótló juttatásra (BJP), illetve 2011. szeptember 1-től foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (FHT) jogosult, aki korábban rendelkezésre állási támogatásban (RÁT) részesült, ám a jogosultságot évente felül kell vizsgálni. 2012-től csak annak folyósítható az ellátás, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző évben legalább 30 nap munkaviszonyt tud igazolni közfoglalkoztatásban vagy a munkaerőpiacon. Amennyiben a feltételeknek nem tud eleget tenni, mert számára nem tudtak közfoglalkoztatás körébe tartozó munkát felajánlani, illetve a 30 nap munkavégzést egyéb módon sem tudta teljesíteni, akkor a 30 nap számításánál az általa teljesített közérdekű önkéntes tevékenység időtartamát is figyelembe kell venni. A bérpótló juttatásban részesülő a munkaügyi szervezettel nyilvántartott álláskeresőként köteles együttműködni. Január elsejétől közfoglalkoztatásban csak a kirendeltség által közvetített álláskereső, elsősorban bérpótló juttatásra jogosult személyek foglalkoztathatóak, akik a felajánlott munkalehetőséget az iskolai végzettség és szakképzettség figyelembevételével kötelesek elfogadni, emellett az önkormányzat rendeletben előírhatja jogosultsági feltételként, hogy a juttatásban részesülő a lakókörnyezetét tartsa rendben. A BJP/FHT összege a mindenkori öregségi minimálnyugdíjhoz igazítva, több mint négy évig változatlanul 28 500 forint volt, majd ez lecsökkent 22.500 forintra.

- Munkaerő-piaci szolgáltatások:

Az Ft. III. fejezete rögzíti a munkaerő-piaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatásokat.

Az állami foglalkoztatási szerv és az állami felnőttképzési intézmény által nyújtott szolgáltatások a következők:

- a) munkaerő-piaci és foglalkozási információ nyújtása,
- b) munka-, pálya-, álláskeresői, rehabilitációs, helyi (térsegi) foglalkoztatási tanácsadás,
- c) munkaközvetítés.

- Álláskeresői támogatása:

A támogatott képzésben részesíthető személyek körét és a képzési támogatásként adható juttatásokat az

Flt. 14. §-a rögzíti. A hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatásának bővítését szolgáló támogatások nyújthatók az Flt. 16.§-a alapján a munkaadó részére a törvényben rögzített feltételek esetén.

- Az álláskereső vállalkozóvá válását elősegítő támogatás:

nyújtható az Flt. 17. §-a szerint a legalább három hónapja folyamatosan álláskeresőként nyilvántartott, vagy rehabilitációs járadékban részesülő magánszemélyek számára, legfeljebb hat hónap időtartamra, havonta a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) összegéig terjedő vissza nem térítendő formában, pályázati eljárás keretében.

- A munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatásáról:

az Flt. 18. §-a rendelkezik, eszerint pályázati eljárás keretében, vissza nem térítendő munkahelyteremtő támogatás nyújtható a munkavállalók létszámának növelésével tartós foglalkoztatást biztosító munkáltató részére.

- Az álláskereső ellátására vonatkozóan:

az Flt. 25. §-a szerint álláskeresői járadék folyósítható annak az álláskereső személynek, aki megfelel a törvény e rendelkezése szerinti feltételeknek.

- Nyugdíj előtti álláskeresői támogatás:

Az Flt. 30. §-a szerint az álláskereső kérelmére kell megállapítani a jogszabályban rögzített feltételek esetén. Az álláskereső részére járó álláskeresői járadék, álláskeresői segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos helyközi utazási költségtérítés állapítható meg az Flt. 32. §-a szerint.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől.

Igen lényeges az Ebktv. 26. §-ának (3) bekezdésének figyelembe vétele a lakhatási helyzet, illetve a szegregátumok vizsgálata és az intézkedések megállapítása során. A rendelkezés rögzíti, hogy „a lakáshoz jutási feltételek meghatározása nem irányulhat arra, hogy a 8. §-ban meghatározott tulajdonságok szerint egyes csoportok valamely településen, illetve településrészen mesterségesen, nem a csoport önkéntes elhatározása alapján elkülönüljenek.” Az Ebktv. tiltja a lakáshoz jutási feltételek olyan módon való meghatározását, ami alapján egyes védett tulajdonságokkal rendelkező csoportok egy adott településen vagy településrészen belül mesterségesen elkülönülnek. Ezt elsősorban a település drágábban és olcsóbban értékesíthető telkekre, ingatlanokra történő felosztásával, kettéosztásával lehet megvalósítani.

A törvényi tilalom része, hogy a mesterséges elkülönülés a csoport tagjainak szándékán kívül valósuljon meg, azaz abban az esetben, ha egyes személyek vagy e személyek csoportja önként, kényszer nélkül kíván a település egy különálló részén élni anélkül, hogy ez a helyzet bizonyos lakáshoz jutási feltételek diszkriminatív meghatározásán alapult volna, az nem minősíthető az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének.

a) bérlakás-állomány

év	összes lakásállomány (db)		bérlakás állomány (db)		szociális lakásállomány (db)		egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	
		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2008	8949	n.a.	223	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

2009	9007	n.a.	242	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2010	9019	n.a.	236	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2011	9034	n.a.	236	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Hatvan város rendelkezik Integrált Városfejlesztési Stratégiával és az annak részét képező Anti-szegregációs Tervvel, amely dokumentum 2008 júniusában készült, tehát felülvizsgálata már erősen aktuális, bár jelentős változások a szegregációval kapcsolatban nem történtek. Az Anti-szegregációs Terv sem a 2001-es népszámlálás, sem az önkormányzati adatok alapján nem mutatott ki szegregátumot a településen. Amennyiben egy legalább 50 fő lakónépességű, összefüggő terület egysége belül a szegregációs mutató eléri vagy meghaladja az 50 %-ot úgy a terület szegregátumnak, amennyiben a szegregációs mutató 40-50 % közé esik, úgy a terület erősen leromlott területnek számít. (Szegregációs mutató="legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül"). Hatvan város egyetlen városrész-egysége sem számít szegregátumnak vagy erősen leromlott területnek, de két akcióterület kijelölhető az Integrált Településfejlesztési Stratégia szerint. E kedvező adottság azonban nem jelenti azt, hogy a városnak ne kellene kijelölnie szegregációs szempontú elemzésre azokat az egységeit, amelyek a szegregációs mutató, az alacsony komfortú lakásállomány, a segélyezési adatok, az infrastrukturális ellátatlanság vagy a hátrányos helyzetű gyermekek aránya városi átlag feletti értékeket mutat. Az e területekre összpontosító anti-szegregációs terv elkészítésével - amelyet tartalmaz az Integrált Településfejlesztési Stratégia - ugyanis a területek leromlása megakadályozható, a konvergencia, a területi felzárkóztatás, az esélyegyenlőség biztosítható. Hatvan úgy tudja megőrizni országos viszonylatban kedvező helyzetét – azaz szegregátumoktól való mentességét – ha arra törekszik, hogy a kedvezőtlen adottságú területeken ne növekedjen az alacsony státuszú népesség száma. Javasolható a szociális bérlakások területileg szórt elhelyezésére való törekvés megvalósítása.

A lakhatási integrációs programnak négy helyszínét határozhatjuk meg:

- Gódor Kálmán utca és környéke: A terület teljes megtartásra javasolt lakótelep. A lakásállomány és a lakókörnyezet rehabilitációjára kell a hangsúlyt fektetni.
- Pázsit utca környéke: A terület teljes megtartásra javasolt lakótelep. Szintén a lakásállomány és a lakókörnyezet rehabilitációjára kell a hangsúlyt fektetni.
- Legány Ödön utca környéke: Megtartásra javasolt, városszövetbe ágyazódott, kedvezőtlen adottságú terület. Az önkormányzati tulajdonú lakásállomány rehabilitációjára, új, esélyegyenlőséget biztosító létesítmény megvalósítására kell a hangsúlyt fektetni.
- Nagygyombos: Itt 34 önkormányzati tulajdonú lakás található, a városrész lakásállománya nagyrészt magántulajdonú lakásokból áll. A terület lakossága kötődik e városrészhez. A terület perifériás jellegű, több tekintetben is városi átlagnál kedvezőtlenebb mutatókkal rendelkezik, de a szegregációs mutató nem mutat kiugró értékeket. Mivel a majorság műemléki épület, de nagyon rossz állapotban van, felújítása nem megoldott. A szinte életveszélyes állapotú lakások helyett az önkormányzat ajánlott fel a városban egyéb, komfortosabb bérlakásokat.

Településünkön a hajléktalanok száma nem magas, kb. 10 fő. Az önkormányzat a hajléktalan személyek nappali ellátását a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal kötött ellátási szerződés útján biztosítja.

b) lakhatást segítő támogatások

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaiak viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A jegyző a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérlési díjhoz, a lakáscélú pénzintézetek kölcsön törlesztő-részletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt. A lakásfenntartási támogatás alapnyí jogon, normatív alapon állapítható meg.

3.4.3. számú táblázat - Támogatásban részesülők

év	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
----	---	--

2008	784	50
2009	442	27
2010	429	26
2011	672	47
2012	551	58

Forrás: önkormányzati adatok

A lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma nem túl magas a lakásállomány számához képest, de ahhoz viszont sok, hogy láthatóvá váljék, hogy szociálisan mennyien szorulnak rá erre a támogatásra. 2011-ben a válság okozta folyamatok következtében kimagaslóan sokan vették ezt igénybe, míg a tavalyi évben ez a szám csökkent.

c) eladósodottság

Komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elveszítő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak, az ilyen helyzetbe jutók számának megállapításához nyújt segítséget a fenti táblázat. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat. Hatvan város szociális ellátások helyi szabályairól szóló 11/2008. (II.29.) önkormányzati rendeletének természetben nyújtott szociális között szerepel az adósságkezelési szolgáltatás szabályozása. Ez magában foglalja az adósságkezelési tanácsadást és az adósságcsökkentési támogatást. A tanácsadást a Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgálat végzi. A rendelet szerint „az adósságkezelési szolgáltatásra való jogosultság feltétele, hogy az adósságból hat havi tartozása a kérelem benyújtását megelőző 18 hónapban keletkezett.”

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Hatvan város rendelkezik Integrált Városfejlesztési Stratégiával és az annak részét képező Anti-szegregációs Tervvel, amely dokumentum 2008 júniusában készült, tehát felülvizsgálata már erősen aktuális, bár jelentős változások a szegregációval kapcsolatban nem történtek. Az Anti-szegregációs Terv sem a 2001-es népszámlálás, sem az önkormányzati adatok alapján nem mutatott ki szegregátumot a településen. Hatvan úgy tudja megőrizni országos viszonylatban kedvező helyzetét – azaz szegregátumoktól való mentességét – ha arra törekszik, hogy a kedvezőtlen adottságú területeken ne növekedjen az alacsony státuszú népesség száma. Javasolható a szociális bérlakások területileg szórt elhelyezésére való törekvés megvalósítása. 2015.szeptemberében elkészült Hatvan Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, amely két veszélyeztetett területet tárt fel (1. számú: Határ utca - Móricz Zsigmond utca – Új utca által határolt terület és a 2. számú: Móricz Zsigmond utca – Legány Ödön utca – Csók István utca – Doktay Gyula utca által határolt terület). Mindkét terület szegregációs mutatója 35 %, a a dokumentum anti-szegregációs célokat és intézkedéseket fogalmaz meg a területek javítása, illetve további romlása ellen.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az 1997. évi CLIV., az egészségügyről szóló törvény előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- a védőnői ellátásról,
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
- d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

A szociálisan rászorultak részére a személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

- Szociális alapszolgáltatások:

falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

- Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások:

az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az élelmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

év	Felnőttek és gyermekek részére tervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2008	0	10	4
2009	0	10	4
2010	0	10	4
2011	0	10	4
2012	0	10	4
2013	0	10	4

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Hatvanban minden háziorvosi praxis betöltött és magas színvonalú szolgáltatást biztosít mindkét városrészben, egyenlő hozzáférési eséllyel. Az óhatvani városrészben azonban több, egymástól távol eső épületben vannak a háziorvosi, a gyermekorvosi ellátások és a védőnői szolgálat, ezért indokolt lehet egy városközpontban elhelyezett egészségház létrehozása. Ebben az esetben egy épületben megtalálható lenne minden alap egészségügyi ellátás, a helyettesítések is könnyebbé válnának.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

év	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2008	657
2009	328
2010	520
2011	345
2012	490
2013	350

Forrás: TelR, KSH Tstar

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére - egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához - az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. Három jogcímen kaphat valaki közgyógyellátási igazolványt: alanyi jogon, normatív alapon, méltányossági alapon. Településünkön a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma évenként, és leginkább kétévenként nagyobb ingadozást mutat, de a lakosság számához viszonyítva nem túl magas.

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

év	ápolási díjban részesítettek száma
2008	110
2009	122
2010	74
2011	26
2012	173

Forrás: TelR, KSH Tstar

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Ápolási díjra jogosult a közeli hozzátartozó, ha állandó és tartós gondozásra szoruló, súlyosan fogyatékos (életkorra tekintet nélkül), vagy tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi.

Az ápolási díjban részesítettek száma nagy eltérést mutat a 2010-2011 és a 2011-2012. év között. Az előbbiben csökkenést láthatunk, míg az utóbbiban ugrásszerű növekedést. A 2012. évi adatok a többi évhez képest is magasabbak. Lehetséges magyarázata ennek a jelenségnek, hogy társadalmunk elöregedik és ezért többen kényszerülnek tartósan beteg szeretteiket otthon ápolni. De az ápolási díj menekülő út is lehet a munkanélküliség elől, habár nem magas, de még is állandó jövedelmet biztosít.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Hatvanban az Albert Schweitzer Kórház egészségügyi centrumként is funkcionál és egyre magasabb szakmai színvonalat képvisel. Annak ellenére, hogy állami kézbe került, a város vezetése úgy gondolja, hogy felelősséggel tartozik a kórházáért és mindenben segíti továbbra is. Konzorciumi partnerként részt vesznek pályázataikon, és a fejlesztését minden lehetőségével segíti. Több milliárd forint értékben, európai uniós források felhasználásával az elmúlt két évben jelentős fejlesztések történtek: rehabilitációs központ kialakítása, új műtőblokk épület létrehozása, több szempontú épületenergetikai felújítás, nagy értékű eszközbeszerzések. Mindezek nyomán kívül-belül megszépült, magasabb szakmai színvonalú ellátást biztosító intézménnyel gazdagodott a város és környezete. Településünkön minden egészségügyi alapellátás megtalálható Óhatvanban és Újhatvanban egyaránt (házi orvos, gyermekorvos, fogorvos, védőnői szolgálat, iskola-egészségügy). 2014-ben pályázati forrásból méltatlan körülményei közül új épületbe költöztetett Újhatvanban két gyermekorvosi praxis és a védőnői szolgálatok. Az új rendelő épülete egy nyaktaggal kapcsolódik a házi orvosokat és fogorvosokat befogadó épülethez, így egészségházként működhet, megkönnyítve a lakosság ellátáshoz jutását. Működik anyatejgyűjtő állomás, és több magánpraxis is üzemel különböző szakterületeken. Az önkormányzat törekszik közintézményeinek épületenergetikai felújítására, hogy megújuló energiaforrással lássa el őket a környezet védelme és a fenntarthatóság érdekében.

b) prevenációs és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Minden év áprilisában az önkormányzat megszervezi az Egészségnapot egy futófesztivállal összekötve, ahol többfajta szűrésen vehet részt a lakosság ingyenesen. Nagyon népszerű ez a program az itt élők körében. A kórházzal konzorciumban pedig sikerült elnyerni egy pályázati forrást EFI iroda (egészségfigyelő iroda) létrehozására, melynek célja a hatvaniak széleskörű bevonása a szűrőprogramokba, felhívni a figyelmet a prevenció fontosságára, és csoportokat létrehozni a különböző betegségekben szenvedők részére a jobb kommunikációért és segítségnyújtásként.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A kórházban működik rehabilitációs részleg, gyógytorna és fizioterápiás kezelés is, immáron egy teljesen megújult épületben és a legmodernebb eszközökkel felszerelve: medence, tornaterem, gépek stb. Logopédiai fejlesztés pedig mindkét városrészben elérhető a gyermekek számára. Nevelési tanácsadóban pedig a fejlesztő pedagógusok több szakirányban is fogadják a rászoruló gyermekeket.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Hatvan város csatlakozott ahhoz a Heves megyei kezdeményezéshez, hogy a közétkeztetésben egészségesebb ételek kerüljenek az asztalra a gyermekek elé. A Hatvani Közétkeztetési Kft. munkatársai főznek a település két iskolájának konyháján, és innen látnak el minden közintézményt, illetve elégítik ki a szociális étkeztetés igényeit. A szociális szövetkezet bevonásával törekszünk arra, hogy helyi, ellenőrzött alapanyag kerüljön a konyhára a közétkeztetésbe. A város a jövőbeni pályázati források bevonásával egy új konyha létesítésével (vagy a meglévő konyhák felújításával) és felszerelésével kívánja a közétkeztetés modernkori színvonalát biztosítani, az új, egészséges ételek elkészítését lehetővé tevő konyhatechnológiák bevonásával.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Mivel a szív-érrendszeri megbetegedések okozta halálozás mindkét nem esetében meghaladja az országos átlagot, és ennek oka a mozgáshiányos életmód, ezért Hatvan nagy hangsúlyt fektet a sportolási lehetőségek hozzáféréseire. Minden évben állandó program tavasszal a futófesztivál, ahol a város aprajánagyja rajthoz áll. Az uszoda is nagyon népszerűségnek örvend, mind szabadidős sport céljából. mind versenyhelyszínként ahol több versenyen mérhetik össze a tudásukat, elsősorban a gyerekek. Több műfüves pálya is létesült a városban a kispályás labdarúgók, és a futball egyesület tagjainak öröme. Pályázati forrásból pedig kerékpáros kalandpark épült a városban és kerékpárút Boldog községig a Zagyva folyó gátján. A várost is átszeli most már több kilométer új kerékpárút, amelyet nagyon sok lakos használ a biztonságos közlekedést élvezve. Az önkormányzat célja, hogy kerékpárútjainak számát tovább növelje, a város több részébe eljutva, illetve kerékpáros turizmus céljából is. Gördeszka és BMX pálya is rendelkezésre áll a sportág szerelmeseinek. Télen pedig jégpálya működik a város főterén, ahol az iskolások, óvodások kedvezményesen korcsolyázhatnak a testnevelés órákon, foglalkozásokon.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A Szociális, Gyermejjóléti és Egészségügyi Intézményfenntartó Társulás (11 önkormányzat, a társulás gesztora Hatvan Város Önkormányzata) tartja fenn a Szociális, Gyermejjóléti és Egészségügyi Szolgálatot, amely ellátja a szociális feladatokat: bölcsőde, családsegítés, gyermejjólét, pszichiátriai betegellátás, adósságproblémával küzdők, lakhatási problémával küzdők, hajléktalanság, támogató szolgáltatás, nappali ellátás, szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az Egyenlőbánásmód Hatósághoz lehet fordulni a hátrányos megkülönböztetésekkel kapcsolatos ügyekben, illetve működik városunkban egy áldozatvédelmi iroda is.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Hatvan Város Önkormányzata ötödik éve rendezi meg ősszel a kedvezményes hagyma, burgonya és alma vásárt, ahol 20 kg burgonyáért, 15 kg almáért és 3 kg hagymáért összesen 500 Ft kell fizetni az ezt igénybe vevőknek, akik a következők lehetnek: nyugdíjasok, gyermekes családok a gyermekek jogán és a szociálisan rászoruló, segélyesek. Ennek lebonyolítását pedig önkéntes munkában végzik a Hatvani Közös Önkormányzati Hivatal munkatársai. A Hatvan Kártya külön szolgáltatása pedig a rászorulóknak a szociális kártya, amellyel kedvezményesen vásárolhatnak alapvető élelmiszereket havi 10.000,- Ft értékben a szerződött üzletekben és a létrehozott szociális boltban. Mindezen juttatások Hatvan város költségvetésébe beépítésre kerültek.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

Hatvan város fontosnak tartja, hogy a lakosság közösségi igényeit is minél magasabb színvonalon kielégítse. Ennek érdekében működteti a közművelődési intézményeit és pályázati forrásokat keres a szolgáltatási és infrastrukturális fejlesztésére. Grassalkovich Művelődési Ház minden korosztálynak nyújt program lehetőséget egész évben a gyermekektől a nyugdíjasokig. Ennek telephelye a Hatvani Galéria, ahol

a képzőművészek és a képzőművészet iránt érdeklődők találkozhatnak. Az újhatvani városrészben lévő Vasutas Művelődési Ház is átvette önkormányzatunk, hogy ebben a városrészben is legyen méltó színtere a közösségi életnek. Ez az épület is megújult ebben az évben épületenergetikai szempontból és az önkormányzat törekszik belső felújítására, felszerelésére is. Az Ady Endre Könyvtár és a Széchenyi Zsigmond Vadászati Könyvtár változatos programokkal várja az irodalom és a filmművészet kedvelőit. A Hatvany Lajos Közérdekű Muzeális Gyűjtemény egy pályázati forrásból immár felújított épületben kapott méltó helyet, miközben turisztikai attrakcióként is szolgál, hiszen a régi időket idézve (egykor a Grassalkovich-család Serfőzdéje volt az épületben) sörfőző üzem és látványsöröző várja a vendégeket. Nagy változás a város életében, hogy az évtizedekig kallódó Grassalkovich-kastély is végre megújult, és méltó funkciót kapott Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei Magyar Vadászati Múzeumként. A bronzkor egyik része a „hatvani kultúraként” ismert, ennek jelentőségének megőrzésére egy Régészeti Park, látogatóközpont kialakítása is a tervek között szerepel.

A városközpont, a Kossuth tér, amely közösségi központként szerepelt mindig, szintén pályázati forrásból megújult: a szovjet emlékmű helyén szökőkút, a régi buszpályaudvar helyén cukrászda, kávézó létesült. Az északi részen is kellemes környezet várja a lakosságot és az ide látogatókat (oroszlános szökőkút, gypszöngyeg, kávézó), ahol sokan megpihennek, találkoznak. Ez a tér ad otthont általában a városi közösségi programoknak is. Ugyanis minden évszakban több hétig tartó programsorozat várja a lakosokat, sok fellépővel, bemutatóval, közösségi programmal minden korosztály és érdeklődési körű számára (sörfesztivál, Jam Garden, Retró strandfesztivál, sportprogramok, kivetítés sportközvetítések, koncertek, táncházak, kézműves foglalkozások, kiállítások stb.) A két városrész között terül el a Népkert, ahol gördeszka pálya, játszótér, illetve műfüves labdarúgó pálya és futópálya várja a sportolni vágyókat.

A zöld területek fejlesztése is kiemelt feladatként szerepel a város életében, a gondozott területek nagysága most is több ezer négyzetméterre terjed ki, minden évszakban megújuló virágosítás történik a városban. Ennek ékes bizonyítékai a „Virágos Magyarországért” versenyen elért jelentős díjak. Az élhetőbb város fontos eleme a kellemes és egészséges környezet, ennek elengedhetetlen feltétele a zöld területek növelése, a virágosítás a fásítás, ezért a jövőben is törekszünk az ehhez kapcsolódó pályázati források felhasználására.

Közösségi virtuális térként funkcionál az önkormányzati tulajdonú Média Hatvan Kft. minden média felülete: HatvaniHírlap.hu, Facebook oldal, Hatvani Hírek, Hatvan Rádió, Hatvan Tv.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Hatvanban működik Roma Kisebbségi Önkormányzat, amely nagyon jó viszonyt ápol a képviselő-testülettel és a város vezetésével. Etnikai konfliktusok nem jellemzőek a városra.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A 19 éven át megrendezett országos amatőr triatlon bajnokság megszervezése kb. 400 fő munkáját igényelte, melynek 90 %-a önkéntes munkaként valósul meg. Önkéntes munkában vesznek részt a polgármesteri hivatal dolgozói a tavaszi muskátli osztáson (minden hatvani lakos kap/hat/ 3 tő muskátlit, ha megjelenik) és az őszi kedvezményes terményvásáron (burgonya, alma, hagyma – szociálisan rászorulóknak, nyugdíjasoknak, gyermekek részére). Az érettségi feltétele az önkéntes munka végzése, ezt támogatni kívánja az önkormányzat is a saját lehetőségeivel. Működik a városban a Vöröskeresztnek, a Máltai Szeretetszolgálatnak irodája, adománybolt, akiknek a lakosok szép számmal nyújtanak természetbeni segítséget és tárgyi adományokat.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A településen működik roma nemzetiségi önkormányzat. A roma lakosság számát a Roma Kisebbségi Önkormányzat 2200 fő körülire teszi. A 2014-es kisebbségi névjegyzékbe 101-en vetették fel magukat. A kisebbségi önkormányzat az üléseit és közmeghallgatásait rendszeresen megtartja, ahol a várost és etnikumukat érintő témákat megbeszélik, véleményt formálnak. A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatait a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 115-116. §-ai rögzítik. A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata többek közt a képviselt közösség érdekképviseletével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különösen tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira.

A nemzetiségi önkormányzat együttműködését az állami és a helyi önkormányzati szervekkel a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 79-86. §-ai rögzítik. A helyi önkormányzat a nemzetiségi önkormányzat részére - annak székhelyén - biztosítja az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról.

.Hatvan Város Önkormányzata képviselő-testülete 2011. április 1-jével létrehozta a Civil Alapot, amely a hatvani civil szervezetek támogatását segíti elő. Az alap létrehozásának célja, hogy a civil szervezetek társadalmi szerepvállalásának segítése, növelése, az önkormányzattal való partneri kapcsolat előmozdítása, az önkormányzati feladatok hatékonyabb ellátása szabályozott keretek között történjen. Az alap pályázati keretéből a hatvani civil szervezetek részesülhetnek. A támogatás feltétele, hogy a civil szervezetek a városhoz kapcsolódó vagy a városi lakosokat érintő programokat szerveznek, részt vesznek az önkormányzat által rendezett eseményeken szervezőként, fellépőként vagy mindkét minőségben. Az alap egyik kerete a kisebbségi keret, amelyre a kisebbségi szervezetek pályázhatnak. Pályázni lehet kisebbségek történelmének, kultúrájának, hagyományainak megismerésével, ápolásával, gyarapításával kapcsolatos programok szervezésére; anyanyelvi oktatással és művelődéssel kapcsolatos programok szervezésére; kisebbségek részére szervezett rendezvények megtartására, ilyen rendezvényeken való részvételre.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Adatok hiányában nem tudható, de feltételezhető, hogy a romákat érinti leginkább az általános iskolai felnőttoktatás hiányossagai.	Köznevelési intézmények bevonása, megfelelő motiváció. 20 évesnél idősebbek bevonása is szükséges. Magántanulói státusz kiadása csak indokolt esetben alkalmazható.
Roma munkanélküliek nem mindig értéktérítő közmunka programokban való részvétele.	Roma Kisebbségi Önkormányzat bevonása. Egyéni képességek, készségek figyelembe vétele a hatékony munkavégzésért.
Önkormányzatnál és intézményeinél kevés roma munkanélküli alkalmazása.	Roma Kisebbségi Önkormányzat bevonása. Annak elősegítése, hogy ne csak szakképzettséget nem igénylő munkákat kapjanak a romák. Ösztöndíj, gyakorlati program támogatása a képzett roma fiatalok számára.
Szegregátum nincs, de a kedvezőtlen adottságú területek figyelemmel kísérése szükséges.	Ezek a területek ne növekedjen az alacsony státuszú népesség száma.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Állandó népesség

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
nő	11223	10156	21379	52%	48%
0-2 évesek					
0-14 éves	1351	1496	2847	47%	53%
15-17 éves	313	321	634	49%	51%
18-59 éves	5472	6352	11824	46%	54%
60-64 éves	850	657	1507	56%	44%
65 év feletti	2338	1330	3668	64%	36%

Forrás: 2012. év, Vizuál Regiszter, önkormányzati adat

A gyermekek száma a 2012. évben 3481 fő volt, ami a lakosság 16,3 %-a. Sajnos, városunkra is jellemző a gyermekszületések számának csökkenése ugyanúgy, ahogy az egész országra. Ebben az életkorban még a fiúk száma magasabb, mint a lányoké.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembe vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt.-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A veszélyeztetettség helyzetének felismerése gyakran az együttműködésre kötelezett szakemberek hiányos jelzései miatt marad rejtve. A rendelet szerint definiált veszélyeztetettség – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot - gyakran igen nehezen felismerhető helyzetekből adódik. Igen nagy a látencia a gyermekek bántalmazása, a szexuális abúzus, gyerek és/vagy szülő alkohol- vagy drogfogyasztása kapcsán. A látencia okai között szerepel, hogy a sértett gyermek gyakran nem tudja, hová fordulhat segítségért, illetve a bántalmazott gyermek és családja nem kerül a gyermekvédelmi rendszer látókörébe, nem kerül kapcsolatba olyan szakemberekkel, akik a bántalmazás gyanújára felfigyelhetnének.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatos rendelkezések során, a védelembe vétel elrendelése esetén, illetőleg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, továbbá a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapításáról szóló határozat meghozatalával egyidejűleg tájékoztatni kell a szülőt azokról a kedvezményekről, juttatásokról, pályázati lehetőségekről, amelyek a gyermeket megilletik. Tájékoztatni kell továbbá a szülőt arról is, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek mikor minősül halmozottan hátrányos helyzetűnek.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

év	védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszüntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	12	10	84
2009	14	8	74
2010	28	14	80
2011	21	28	74
2012	16	18	96

Forrás: TelR, önkormányzati adat

A veszélyeztetett és a védelembe vett kiskorúak számát a jegyző tartja nyilván. Védelembe veszi a gyermeket, ha a szülő vagy törvényes képviselő az alapellátások önkéntes igénybevételével a gyermek veszélyeztetettségét megszüntetni nem tudja, de segítséggel a gyermek fejlődése, nevelése a családban biztosítható.

A települési önkormányzat jegyzője - a gyermekjóléti szolgálat javaslatának figyelembevételével - védelembe veheti továbbá a szabálysértési hatóság értesítése alapján a szabálysértést elkövetett fiatakorút, vagy a nyomozó hatóság nyomozást megtagadó határozata alapján a tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket, vagy a rendőrség, az ügyészség, illetve a bíróság jelzése alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt fiatakorút. A veszélyeztetett gyermek definíciója alatt olyan - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapotot ért a rendelet, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

Településünkön a védelembe vett gyermekek száma évente 20 fő alatt marad, kivételt jelent ez alól 2011. év, amikor jelentősen megnőtt a védelembe vett gyermekek száma. A veszélyeztetett gyermekek száma azonban jóval magasabb, a tavalyi évben pedig már majdnem elérte a százat. Szoros együttműködést kell kialakítani a Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgálattal, hogy a gyermekek minél kisebb arányban kerüljenek veszélyeztetett státuszba, a családsegítés kiemelkedő hangsúlyt kapjon. A védőnőkkel kapcsolatba kerülő családok 25 %-ban fordul elő a gyermekek elhanyagolása. Ez a magas arány beavatkozást igényel.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	805	27	0	0	619
2009	592	24	0	0	312
2010	851	0	0	0	330
2011	709	13	0	0	303
2012	882	n.a.	0	0	170
2013	872	n.a.	0	0	382

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a nyugdíjminimumhoz viszonyított egy főre eső havi jövedelem összege és a vagyoni helyzet függvényében állapítják meg, míg a kiegészítő illetve a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban akkor részesítheti a családot az önkormányzat, illetve a jegyző, amennyiben a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került. Az Nkntv. 2013. szeptember 1-éig hatályos rendelkezése szerint a hátrányos helyzetűnek minősülő gyermekekre vonatkozó adatszolgáltatást viszonylag megbízhatónak, míg ugyanezen körbe tartozó, de legfeljebb nyolc általános iskolai végzettségű szülőkkel rendelkező gyermekek

(halmozottan hátrányos helyzetűek) számát pontatlannak találták az erre irányuló felmérések. Fontos, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülők legtöbbször nem a megemelkedett jövedelem miatt esnek el a jogosultságtól, hanem azért, mert az alapvető papírjaik is elvesznek, hiányoznak, vagy egy válási szakaszban – vagy egyéb más okból – nem vagy nehezen tudnak jövedelemigazolást szerezni házastársuktól, illetve az elmaradt gyermektartás ellenére nem indítanak hatósági eljárást, ami pedig lehetővé tenné a jövedelem igazolását. Mindezen okok éppen a legszegényebb, legrászorultabb családokat érintik.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény célja a szociális alapon rászoruló kiskorúak, vagy közoktatási intézményben tanuló nagykorúak anyagi támogatása. Ennek formája:

- a) gyermekétkeztetés normatív kedvezmény;
- b) pénzbeli támogatás (évente két alkalommal: augusztus és november hónapban, feltéve, hogy a kedvezményre való jogosultsága tárgyév augusztus 1-jén, illetve november 1-jén fennáll)
- c) külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmény.

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás szabályait a gyermekvédelem helyi rendszeréről szóló 12/2008. (II.29.) önkormányzati rendelet tartalmazza. Ennek értelmében támogatást abban az esetben lehet megállapítani, ha a családban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét. A gyermeket egyedül nevelő szülő, illetve a nagycsaládos szülő, a tartósan beteg gyermeket nevelő család esetében a 120 %-ot, nyugellátásban részesülő szülő esetében a 110 %-ot. A 2012. évben ebben a támogatásban 170 gyermek részesült.

d) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Hatvan Város Önkormányzata a kötelező feladatain túlmenően önként vállalt feladatként az alábbi juttatásokat nyújtja a hatvani családoknak a gyermek jogán:

- Teljes összegű tankönyvtámogatást biztosít minden általános iskolás gyermek részére (2012-ben 931 gyereknek), illetve minden első osztályosnak ajándékkal kedveskedik a tanévnyitón.
- Úszásoktatást biztosít ingyen óvodai nagycsoportosok és általános iskolások számára (2012-ben 1788 fő részére).
- A felsőfokú tanulmányokat folytató nappali tagozatos hallgatók részére a Bursa Hungarica-ösztöndíj rendszeren keresztül nyújt támogatást (2012-ben 29 hallgatónak).
- Helyi rendelet alapján Hatvan városban lakó újszülöttek részére életkezdési támogatást biztosít 40.000 Ft értékben (2012-ben 60 gyermeknek).
- Méhnyakrák elleni védőoltást biztosít a lány gyermekeknek (2012-ben 65 lány számára).
- Nyelvvizsga díjának visszatérítése azon általános iskolások számára, akik a 8. osztály befejezéséig sikeres alapfokú C típusú, bármilyen középfokú vagy felsőfokú nyelvvizsgát tesznek (2012-ben 11 tanuló).
- Gyümölcs és iskolatej biztosítása az általános iskolák alsó tagozata számára.
- 2012-13 telén az óvodások, az általános és középiskolások számára kedvezményes korcsolyázási lehetőség biztosítása.
- Kedvezményes terményvásár ősszel: gyermekenként 15 kg burgonya, 20 kg alma és 3 kg hagyma megvásárlása 500 Ft-ért.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	n.a.	n.a.	n.a.	összes helyi lakos	n.a.	n.a.
2009	n.a.	n.a.	n.a.	összes helyi lakos	n.a.	n.a.

2010	n.a.	n.a.	n.a.	összes helyi lakos	55	n.a.
2011	n.a.	n.a.	n.a.	összes helyi lakos	75	n.a.
2012	144	304	0	összes helyi lakos - 931	41	125

Forrás: TelIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A gyermekétkeztetés szabályai: Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, a fenntartó az óvodában és az iskolában a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető (Gyvt. 151. §). Ezen szabályokat kell alkalmazni a nyári szociális gyermekétkeztetés esetében is.

A gyermekétkeztetésről a gyermekvédelmi törvényben előírt normatív kedvezmények útján gondoskodik az önkormányzat. A fenntartásában működő bölcsőde saját konyhájával biztosítja a gyermekek étkeztetését. A többi óvoda, általános és középiskola vonatkozásában a Hatvani Városgazdálkodási Nonprofit Közhasznú Zrt által működtetett két konyhában elkészített étel kiszállításával, és a helyszínen melegítő konyha működtetésével biztosítja az étkeztetést. A 2012. évben összesen 1655 gyermek étkezett, ebből 261 fő részesült 50 %-os kedvezményben és 462 fő pedig 100 %-os kedvezményben.

Az önkormányzat vállalja, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek nyári étkeztetéséről gondoskodik. 2012 nyarán 110 gyermek részesült szociális nyári étkeztetésben.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Településünk számára ez nem releváns.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Hatvanban szerencsére nincsenek szegregátumok, ezért ezzel a kérdéssel érdemben nem kell foglalkoznunk. Lakótelepi környezetben élnek együtt roma családok, de ezek sem telepszerű képződmények. Az óvodai és az iskolai körzethatárok megállapításával az önkormányzat próbálja elkerülni a szegregációnak még a lehetőségét is. Az óvodai és az iskolai nevelésben pedig az integrált oktatás szellemiségét követik az intézmények.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A Mötv. rendelkezése értelmében az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata.

Hatvan Város Önkormányzatának képviselő-testülete az Szt. törvény felhatalmazása alapján az alapvető szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében az önkormányzat teherbíró képességének a figyelembevételével a rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni szociális való jogosultság feltételeinek, valamint érvényesítésének helyi szabályainak meghatározása céljából alkotta meg a 11/2008. (II.29.) számú rendeletét. A szociális alapszolgáltatásokat a Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Intézményfenntartó Társulás tartja fenn, melynek 11 település a tagja Hatvan Város Önkormányzatának gesztorsága mellett. az önkormányzat szociálpolitikai kerekasztalt működtet, melynek feladata az önkormányzat szociális szolgáltatástervezési koncepciójában foglalt feladatok követése és az aktuális szociálpolitikai kérdések megvitatása.

A hatályos jogi szabályozás alapján a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A szolgáltatás elvi alapjai, működésére vonatkozó szabályozók jogszabályi kereteit a Gyvt., valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.)

NM rendelet adják. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megelőző funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településrészen, településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások az alábbiak:

- Gyermekjóléti szolgáltatás: Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgálat által.
- Gyermekek napközbeni ellátása: bölcsőde, óvoda, iskolai napközi otthon.
- Gyermekek átmeneti gondozása: helyettes szülői hálózat, gyermekek átmeneti otthona (Egri Kistérségi Többcélú Társulással kötött szerződés alapján egy gyermek részére).

A szakértői bizottság szakvéleménye alapján a fogyatékos gyermek legfeljebb hatéves koráig fejlődését biztosító korai fejlesztésben és gondozásban, vagy fejlesztő felkészítésben vehet részt. A Szt. rendelkezése szerint a nappali ellátás keretében gondoskodni kell többek közt a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek napközbeni tartózkodásáról, étkeztetéséről. A Heves Megye Önkormányzata által fenntartott Lesznai Anna Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Szakiskola óvodaként, iskolaként és előkészítő szakiskolaként működik a településen a fogyatékos gyermekek ellátására.

A fogyatékosok nappali intézményébe a 3. életévét betöltött, önkiszolgálásra részben képes értelmi fogyatékos személy vehető fel személyi térítési díj ellenében. Az értelmi fogyatékosok nappali ellátását az önkormányzat a szociális szolgáltató útján látja el.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

év	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2008	14	57
2009	14	59
2010	14	56
2011	14	52

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A védőnői tanácsadás hét körzetben került kialakításra, és a táblázat adataiból jól látható, hogy évek óta nincsen betöltetlen szolgálati hely. Mindemellett 2 iskolai védőnő és 3 ifjúsági védőnő is dolgozik a településen. Minden gyermek megkapja a védőnői ellátást, a védőnők létszáma megfelelő, nincsenek leterhelve, ennek megfelelően magas színvonalú munkát végeznek.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Háziorvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
2008	0	128407	41187	0
2009	0	133468	42493	0
2010	0	125800	41717	0
2011	0	120539	41855	0
2012	0	126035	38243	0
2013	0	126037	39099	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- a védőnői ellátásról,
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

A városban négy gyermekorvosi körzet működik, kettő-kettő mindkét városrészben, így mindenki egyenlő eséllyel hozzáférhet az alapellátáshoz. Betöltetlen praxis évek óta nincs, az alapellátás magas színvonalú.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A kisgyermekkorú nevelés helyzetének elemzése során problémákat okoz, ha nincs pontos helyi nyilvántartás az 5 éven aluli óvodáskorú gyermekekről, nem áll rendelkezésre az óvodák fizikai állapotának és költségvetési helyzetének részleteire kiterjedő egységes regiszter. Ugyancsak nehezítik az ellátáshoz történő hozzáférés minőségének megítélését a már említett, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nyilvántartásának hiányosságai. Fontos, hogy a szabályozásra is visszavezethetően nem megoldott a speciális fejlesztésre szoruló gyermekek óvodáskor előtti statisztikai adatainak gyűjtése, azonban törekedni kell arra, hogy ezen adatok helyben rendelkezésre álljanak.

Különösen a sérülékeny csoportok, mint például az alacsony iskolai végzettségű munkanélküli szülők lehetőségeit kell megvizsgálni az elérhető hozzáférések biztosítása kapcsán. Ahogyan az fentebb szerepel,

a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szüleinek óvodáztatási támogatáshoz történő hozzáférése során éppen a legrászorulóbb családok kerülhetnek hátrányba.

Az ellátások minőségének fejlesztésén túl mind a megfelelő tájékoztatás és az ügyintézés során történő segítségnyújtás, mind pedig a nyilvántartás hiányosságainak korrigálása megjelölt feladat lehet.

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

év	bölcsődék száma	bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2008	2	74	n.a.	60
2009	2	87	n.a.	70
2010	2	88	n.a.	94
2011	2	91	n.a.	108
2012	2	101	n.a.	108
2013	2	90	n.a.	108

4.3.4. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

év	családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma	családi napköziben a térítésmentes férőhelyek száma
2008	0	0
2009	0	0
2010	0	0

2011	0	0
2012	28	0
2013	19	0

Forrás: TelR, KSH Tstar, Intézményi

Településünkön 2012 óta működik két családi napközi. Nem látnak el magas létszámban gyerekeket, illetve anyagi szempontból többbe kerül az egyik, mint az önkormányzati bölcsőde, de igény van a szolgáltatására. A másik családi napközi egy TÁMOP forrásból valósult meg, környezeti nevelési szempontokkal és alternatív nevelési módokkal működik, jelenleg még ingyenes, de a támogatási idő után már ennél a szolgáltatásnál is fizetni kell.

A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái:

- a) a bölcsőde, a hetes bölcsőde,
- b) a családi napközi,
- c) a családi gyermekfelügyelet,
- d) a házi gyermekfelügyelet,
- e) az alternatív napközbeni ellátás.

A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően – különösen bölcsődében, hetes bölcsődében, családi napköziben, családi gyermekfelügyelet vagy házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban, valamint óvodában, iskolában.

- Bölcsőde:

A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

- Családi napközi:

A gyermekek napközbeni ellátásának minősül a bölcsődei és óvodai ellátásban nem részesülő, továbbá az iskolai oktatásban részesülő gyermeknek az iskola nyitvatartási idején kívüli, valamint az iskolai napközit vagy tanulószobai ellátást igénybe nem vevő gyermek családi napköziben történő, nem közoktatási célú ellátása. A családi napközi a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást.

- Családi gyermekfelügyelet:

A gyermekek napközbeni ellátásaként családi gyermekfelügyelet biztosítható az ellátást nyújtó saját otthonában. A családi gyermekfelügyelet a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést és étkeztetést. A családi gyermekfelügyelet keretében két évestől négy éves korig gondozható gyermek.

- Házi gyermekfelügyelet:

A házi gyermekfelügyelet keretében a gyermekek napközbeni ellátását a szülő vagy más törvényes képviselő otthonában gondozó biztosíthatja, ha a gyermek állandó vagy időszakos ellátása nappali intézményben nem biztosítható (pl. betegség miatt) és a szülő a gyermek napközbeni ellátását nem vagy csak részben tudja megoldani.

- Alternatív napközbeni ellátás:

Alternatív napközbeni ellátás a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott, a szülő és a gyermek kapcsolatát erősítő, a gyermek szocializációját támogató, valamint egyéb szabadidős és prevenciós szolgáltatás. Illetve a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés, feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges – külön jogszabályban meghatározott – személyi és tárgyi feltételekkel.

A Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Intézményfenntartó Társulás feladatai közé tartozik a bölcsőde fenntartása, amely egy-egy telephellyel működik az óhatvani és az újhatvani városrészben. Több éven át létezett várólista a bölcsődei férőhelyekért, de ma már a kereslet és a kínálat egyensúlyba került, és a

férőhelyek száma kiegyenlíti az igényeket. (A táblázatban lévő eltérés a jogszabályok általi előírásokat mutatja, amikor SNI gyermek van a csoportban, akkor ott a gondozható gyerekek létszáma kevesebb lesz.) Hatvan város mint gesztor pályázati forrást nyert, melyből mindkét bölcsőde épület infrastruktúráisan kívül-belül teljes egészében megújult.

Óvoda

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető. (Nkntv. 8. §)

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai – Százszorszép Óvoda

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	n.a.	
Óvodai férőhelyek száma	150	
Óvodai csoportok száma	6	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	10 óra	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ( )	6 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	13	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	13	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	6	0
Kisegítő személyzet	1(részmunkaidős)	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Óvodai nevelés adatai- Napsugár Óvoda

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	n.a.	
Óvodai férőhelyek száma	100	
Óvodai csoportok száma	4	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	10 óra	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ( )	6 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	10	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	10	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	4	0
Kisegítő személyzet	1(részmunkaidős)	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Óvodai nevelés adatai- Gesztenyés kert Óvoda

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	2	
Hány településről járnak be a gyermekek	n.a.	
Óvodai férőhelyek száma	150	
Óvodai csoportok száma	6	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	12 óra	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ( )	6 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	13	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	13	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	7	0
Kisegítő személyzet	3	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Óvodai nevelés adatai – Mesevilág Óvoda

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	n.a.	
Óvodai férőhelyek száma	37	
Óvodai csoportok száma	2	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	12 óra	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ( )	6 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	4	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	4	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	4	0
Kisegítő személyzet	0	0

Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Óvodai nevelés adatai – Brunsvik Teréz Óvoda

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	n.a.	
Óvodai férőhelyek száma	100	
Óvodai csoportok száma	4	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	11 óra	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	6 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	9	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	9	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	4	0
Kisegítő személyzet	1(részmunkaidős)	0

Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Óvodai nevelés adatai – Csicsergő Óvoda

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	n.a.	
Óvodai férőhelyek száma	75	
Óvodai csoportok száma	3	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	10 óra	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	6 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	7	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	7	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	3	0
Kisegítő személyzet	1(részmunkaidős)	0

Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Óvodai nevelés adatai – Varázskapu Óvoda

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	n.a.	
Óvodai férőhelyek száma	84	
Óvodai csoportok száma	3	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	10 óra	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	6 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	7	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	7	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	3	0

Kisegítő személyzet	1(részmunkaidős)	0
---------------------	------------------	---

Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Óvodai nevelés adatai – Vörösmarty téri Óvoda

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	n.a.	
Óvodai férőhelyek száma	80	
Óvodai csoportok száma	3	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	10 óra	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ( )	6 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	7	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	7	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	3	0
Kisegítő személyzet	1 (részmunkaidős)	0

Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A településen, 9 telephelyen működik óvoda, amelyből nyolcat az önkormányzat tart fenn. Egy gyógypedagógiai óvodai csoport a Lesznai Anna Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben van, melyet Heves Megye Önkormányzata tart fenn. Minden óvodában diplomás óvodapedagógus dolgozik a megfelelő számban, betöltetlen álláshely nincs. A dajkák is minden óvodában szakképzettek. A kisegítő személyzet óvodatitkárt jelent, akik több óvodai telephelyen töltik ki a munkaidejüket.

d) gyermekjóléti alapellátás

A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat részletesen a Gyvt., továbbá a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet szabályozza. A városban a gyermekjóléti alapellátásoknak megfelelő intézményrendszer a jogszabályoknak megfelelően épül fel.

Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások az alábbiak:

- Gyermekjóléti szolgáltatás: Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgálat által.
- Gyermekek napközbeni ellátása: bölcsőde, óvoda, iskolai napközi otthon.
- Gyermekek átmeneti gondozása: helyettes szülői hálózat, gyermekek átmeneti otthona (Egri Kistérségi Többcélú Társulással kötött szerződés alapján egy gyermek részére).

A gyermekjóléti szolgáltató tevékenységei a kezelt probléma típusa szerint városunkban a 2012. évben:

Megnevezés	Kezelt problémák száma (halmozott)
Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő stb.)	98
Gyermeknevelési	49
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	24
Magatartászavar, teljesítményzavar	103
Családi konfliktus (szülők egymás közti, szülő-gyermek közti)	52
Szülők vagy család életvitele	51
Szülői elhanyagolás	48
Családon belüli bántalmazás	9
Fogyatékoság, retardáció	2
Szenvedélybetegség	13
Összesen	449

e) gyermekvédelem

A gyermekjóléti szolgálatok feladatait közé tartozik a gyermekvédelemmel kapcsolatban:

- A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése.
- A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése: jelzőrendszer, mely figyelemmel kíséri a gyermekek életkörülményeit, szociális helyzetét és kezdeményezi a beavatkozást. A városban működő civil és karitatív szervezetekkel való rendszeres együttműködés nagyon előnyös ebben a folyamatban.
- A gyermek veszélyeztetettségének megszüntetése: családgondozók végzik, együttműködés hiányában (56 eset) jegyzői határozattal a gyermekek védelme érdekében.
- A családjából kiemelt gyerek visszahelyezésének elősegítése, illetve utógondozása: a gyermekjóléti szolgálat a családjából kiemelt kiskorúak szüleit a gyámhivatal által elfogadott gondozási terv alapján támogatja, annak érdekében, hogy újra képesek legyenek nevelni gyermekeiket. 2012-ben 20 gyermek szüleit gondozta a szolgálat, azonban nem volt olyan eset, melyben a visszahelyezhető lett volna kiskorú. Így utógondozott tavalý nem volt.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A gyermekek átmeneti gondozásának formái közül városunkban a helyettes szülői ellátást egy fő helyettes szülő két férőhelyen biztosítja. Munkáját a Gyermekjóléti Szolgálat családgondozói segítik. 2012-ben helyettes szülőhöz történő elhelyezésre egy gyermek esetében került sor.

Sajnos krízis helyzetben lévők számára nincs a településen családok átmeneti otthona, illetve anyaoththon.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Városunkban sok sportolási lehetőség várja a gyermekeket, akár egészen kicsi kortól: labdarúgás, kézilabda, korfball, triatlon, úszás, íjászat, atlétika, aerobik, küzdősportok mind egyesületi formában. Létezik standard táncsoport és hip-hop társulat. A város szervezi tavasszal a futófesztivált, amelyen nagyon sok helyi gyermek részt vesz. Ősszel a duatlon diákolimpia szintén népszerű. Van a Népkertben gördeszka és extrém kerékpáros pálya. Télen pedig a város főterén telepített korcsolyapálya áll, melyet a gyermekek kedvenc helyeként vehetnek igénybe. Nyáron a strand népszerű. Három új műfüves pálya építésére nyert pályázatot önkormányzatunk, amely mindkét városrész lakóinak sportolását szolgálja.

A város közművelődési intézményei egész évben szerveznek szabadidős programokat a gyermekek számára: Csilingelő zenei foglalkozás, báb és színpadi előadások, táncház, kézműves foglalkozások stb. Vannak heti/havi rendszerességű foglalkozások, és minden városi programon gondolkodnak a szervezők a gyerekekre nekik való fellépőkkel. Városi gyermeknapon vidám vetélkedőkkel, játékokkal és sportversenyekkel telik a nap. A vakáció alatt még több program, napközis tábor és többféle tematikájú tábor várja a gyerekeket, és segíti a szülőket a gyermekek szünidei elhelyezésében. Mindegyik közintézmény folyamatosan pályázik a programok, foglalkozások finanszírozására.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfélig, szünidei), ingyenes tankönyv

A gyermekétkeztetésről Hatvan Város Önkormányzata a gyermekvédelmi törvényben előírt normatív kedvezmények útján gondoskodik. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a halmozottan hátrányos helyzetű óvodáskorú gyermekek és az 1-8. évfolyamon tanulók ingyenesen, míg a hátrányos helyzetű tanulók 50%-os térítési díj ellenében jogosultak étkeztetésben részesülni. A bölcsőde saját konyhával biztosítja a gyermekek étkeztetését. Az önkormányzat a többi oktatási, nevelési intézmény vonatkozásában a Hatvani Közétkeztetési Kft. által működtetett két általános iskolában működő konyhában készített étel kiszállításával, a helyszínen melegítő konyhas rendszerrel biztosítja az étkeztetést. 2012-ben 1655 gyermek vette igénybe az étkezést, ebből 261 fő kapta ezt 50 %-os kedvezménnyel, és 462 gyerek pedig 100 %-os kedvezményben részesült.

Hatvan Város Önkormányzata az elmúlt években vállalta, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek nyári étkeztetéséről gondoskodik. 2012. évben 103 gyermek részesült a nyári tanítási szünet alatt is a hétköznapi meleg ebédben. Mindkét városrész egy-egy általános iskolája vállalta ennek lebonyolítását.

Az önkormányzat a kötelező feladatain túlmenően önként vállalt feladatként teljes összegű tankönyvtámogatást biztosít minden hatvani (államilag nem támogatott) általános iskolás részére, ami 2012-ben 931 gyermeket jelentett (23.585.000,- Ft értékben).

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

A szolgáltatáskor nyújtott hátrányos megkülönböztetésről nincsen adatunk.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Óvodáztatási támogatás: a települési önkormányzat jegyzője annak a szülőnek, akinek gyermeke gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, illetve halmozottan hátrányos helyzetűnek minősül és a gyermekét negyedik életévének betöltése előtt beíratta az óvodába, továbbá gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járatásáról pénzbeli támogatást biztosít. Ez 2012-ben 41 gyermeket érintett városunkban.

Őszi kedvezményes terményvásár: a hatvani családok gyermekenként 15 kg burgonyát, 20 kg almát és 3 kg hagymát vehetnek összesen 500 forintért.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

1.) Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók a Nkntv. 4. §-ának 13. pontja szerint:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

2.) Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet: A köznevelési törvény 2013. szeptember 1-éig hatályban tartja a közoktatásról szóló törvény 121. §-a (1) bekezdésének 14. pontjában rögzített definíciót a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet vonatkozásában, ezt követően a definíciót a Gyvt. fogja tartalmazni.

A 2013. szeptember 1-éig hatályos szabályozás értelmében hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállásának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Erről a szülő önkéntesen a Gyvt.-ben meghatározott eljárás keretében nyilatkozhat. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

3.) Sajátos nevelési igényű az a gyermek, az a tanuló, aki mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékossgal együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, az autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

4.) Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre, amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy amelynek megszervezéséhez az állam közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, illetve amelyhez közvetve hozzájárul.

Az Ebktv. alapján mindenkit egyenlő bánásmód illet meg az oktatással és képzéssel kapcsolatban, így különösen az oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása, az oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás, a teljesítmények értékelése, az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele, az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés, a kollégiumi elhelyezés és ellátás, az oktatásban megszerezhető tanúsítványok, bizonyítványok, oklevelek kiadása, a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint az oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

A jogellenes elkülönítés (szegregáció) leggyakrabban az oktatásban tapasztalható. Éppen ezért a törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül a bármely csoporthoz tartozó személyek elkülönítése egy oktatási, nevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban, csoportban, beleértve azt is, ha az elkülönítés számarányukhoz viszonyítva lényegesen nagyobb arányban érinti a csoport tagjait, mint a többi tanulót. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti valamely személy vagy csoport olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy

intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat.

A halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek, tanulók elkülönítése társaiktól sérti az egyenlő bánásmód követelményét, ezért szükséges figyelemmel kísérni a működési körzetek kialakítását, az iskolai felvételi eljárást, az egyes csoportok, osztályok összetételét.

A településen több általános iskola és óvoda működik, ezért az önkormányzat az óvodai és az általános iskolai körzeteket úgy határozza/ta meg, hogy kialakíthatóvá váljon a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyenletes aránya a nevelési-oktatási intézményekben. Ezt az adatot figyelemmel kíséri, és reagál a változásokra. A jogellenes, elkülönített oktatás még abban az esetben is jogszerűtlen, ha teljes mértékben azonos feltételek biztosításával történik. A jogellenes elkülönítés minden aktivitást nélkülöző fenntartása is megvalósíthatja a jogsértést.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók magántanulónak nyilvánítása esetén fokozott körültekintéssel kell eljárni. A jogalkotó szándéka az volt, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók magántanulónak nyilvánítását és az ezzel gyakran együtt járó lemorzsolódás megelőzhető legyen. Ha az iskola igazgatójának megítélése szerint a tanulónak hátrányos, hogy tankötelezettségének magántanulónaként tegyen eleget, vagy az így elkezdett tanulmányok eredményes folytatására vagy befejezésére nem lehet számítani, köteles erről értesíteni a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatalt, amely a gyámhatóság és a gyermekjóléti szolgálat véleményének kikérése után dönt arról, hogy a tanuló milyen módon teljesítse tankötelezettségét. Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló esetén az iskola igazgatójának döntéséhez be kell szereznie a gyermekjóléti szolgálat véleményét (Nkntv. 45. §).

Integrációs felkészítés Pedagógiai Rendszere (IPR)

A szociális hátrányok enyhítése, a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztése érdekében az általános iskola és a középfokú iskola képesség kibontakoztató vagy integrációs felkészítést szervez, amelynek keretei között a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik. A képesség kibontakoztató és az integrációs felkészítés megszervezése nem járhat együtt a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók elkülönítésével.

Az óvoda a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára fejlesztő programot szervez, melynek keretében a gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat, a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet folytat.

A képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés, valamint az óvodai fejlesztő program megvalósítása az oktatásért felelős miniszter által kiadott személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program alapján zajlik. (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rend. 171. § - 173. §)

Az Nkntv. 47. §-a alapján sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók neveléséről, iskolai felkészítéséről a szakértői bizottság szakértői véleménye szerint kell gondoskodnia az óvodának, iskolának. A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése, a tanuló iskolai nevelése-oktatása, továbbá kollégiumi nevelése az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, konduktív pedagógiai intézményben, óvodai csoportban, iskolai osztályban, vagy a többi gyermekkel, tanulóval részben vagy egészben együtt történhet. A gyermek, tanuló integrált vagy speciális intézményi keretek között történő nevelését, oktatását a szakértői bizottság által kiadott véleményben foglalt állásfoglalás alapján lehet és kell biztosítani. Az ezzel ellentétes gyakorlat jogsértő mind a Nkntv., mind pedig az egyenlő bánásmód követelményét tekintve.

Városunkban működik a Lesznai Anna Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, (Heves Megye Önkormányzata tartja fenn), ahová a környékbeli településekről is járnak óvodai és általános iskolai és szakiskolai előkészítő csoportba a rászoruló gyermekek. Az általános iskolákban pedig integrált környezetben is tanulnak az erre alkalmas gyermekek. Mind Óhatvanban, mind Újhatvanban dolgozik fejlesztő pedagógus és iskolapszichológus, valamint pedagógiai asszisztensek is segítik a pedagógusok munkáját az általános iskolákban.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Hatvan Város már előre kidolgozta és 62/2009. (III.12.) sz. képviselő-testületi határozatában el is fogadta Települési Közoktatási Esélyegyenlőségi Programját. A hátrányos helyzetű (HHH) és a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek esélyegyenlőségének szempontjából az alábbi problémák kerültek feltárásra:

- kevés számú a szülői nyilatkozatokon alapuló HHH-s gyermekek száma,
- a többféle fenntartó miatt (önkormányzat, KLIK, megyei önkormányzat, egyház, alapítvány) rendszeres kommunikációra, egyeztetésekre van szükség és kölcsönös adatszolgáltatásra,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek 3 éves kortól való rendszeres óvodába járása érdekében erősíteni kell a felderítő munkát,
- iskolai szegregáció intézményi szinten
- továbbtanulási arányok jelentős eltérése a HHH-s és nem HHH-s végzősök között,
- hiányos a pedagógusok módszertani képzettsége.

Azonban a Települési Közoktatási esélyegyenlőségi Terv elévült, ezért annak mielőbbi felülvizsgálatára van szükség.

4.4.3. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 3.

év	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladat-ellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2008	561	30	740	9	632	1
2009	584	30	740	9	641	1
2010	596	30	740	9	677	1
2011	606	30	736	9	687	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Általános iskola

Az Nkntv. értelmében 2013. szeptember 1-étől az általános iskolában 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat. A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanuló száma

tanév	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma

	fő	fő	fő	fő	%
2010/2011	880	913	1793	764	42,6%
2011/2012	878	909	1787	766	42,9%
2012/2013	662	779	1441	450	31,2%

Forrás: önkormányzati adat

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai

tanév	általános iskolai osztályok száma			általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			általános iskolai feladatellátási helyek száma
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	db
2010/2011	40	40	80	5	6	11	6
2011/2012	39	40	79	5	6	11	6
2012/2013	39	41	80	5	6	11	6

Forrás: önkormányzati adat

Hatvan városban hat általános iskola működik, amelyek közül négynek fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ és működtetője Hatvan Város Önkormányzata. A gyógypedagógiai iskolát Heves Megye Önkormányzata tartja fenn, míg egy iskola a Váci Egyházmegye Ordináriusa fenntartásában van. Az általános iskolai tanulók száma csökken, ez a természetes szaporodás régóta tartó csökkenése következtében van, de a számok évfolyamonként változnak. A délutáni foglalkozást, a napközit a tanulók egyharmada veszi igénybe.

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

tanév	8. évfolyamot eredményesen befejezettek száma / aránya a nappali rendszerű oktatásban
-------	---

	fő	%
2010/2011	260	n.a.
2011/2012	217	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A gyógypedagógiai intézményben gyógypedagógusok látják el a feladataikat. A városban nincsen pedagógus hiány, és szinte hiánytalan a szakos ellátás. Minden iskolának van iskolaorvosa, és mindkét városrészben dolgozik iskolapszichológus. Pedagógiai asszisztensek segítik a nevelők munkáját, és minden intézményben iskolatitkár látja el az adminisztratív feladatokat.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs területek

Az iskolai körzetek meghatározásával kívánja elkerülni az önkormányzat a szegregációt az iskolákban, és az intézményeken belül is figyel arra, hogy ne alakuljon ki szegregáció, és az integrált tanítási-tanulási formák bevezetésére kívánja helyezni a hangsúlyt.

d) Az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

A HHH-s t gyermekek továbbtanulási és eredményességi aránya nem olyan jó, mint a nem HHH-s tanulóké. Ennek javítására számukra megfelelő motivációt kell keresni, a képességeiknek megfelelő pálya felé kell orientálni őket, és hatékony pedagógiai módszerekkel (projekt pedagógia, kooperatív tanulás, Kedvesház pedagógia) hatékony tanulási stratégiákat kell kialakítani náluk (is). Ösztöndíj programok felé való nyitás ajánlott, és az egyéni foglalkozásokat lehetővé tevő pályázati programokba való bekapcsolódás is nagyon hasznos lehet (Útravaló, Macika-program).

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az intézményi pályázatok vagy az IPR során a HHH-s, illetve az SNI-s gyerekek kerülnek előtérbe: vehetnek részt ingyenesen programokon, képzéseken, kirándulásokon stb. az intézményekben törekednek a tehetséggondozásra is, több intézmény minősített tehetségpont, és külön figyelmet fordít a kiemelkedő tehetségű gyerekek fejlesztésére, versenyeztetésére stb. Pályázati forrásokat is keresnek ezek megvalósítására. A Baptista Szeretetszolgálat által fenntartott Grassalkovich Antal Gyakorlatközpontú Szakközépiskola, Szakiskola és Felnőttek Általános Iskolája lehetőséget biztosít a „túlkoros” tanulók számára az általános iskola befejezésére egy kidolgozott ösztöndíj rendszer alapján.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Gyermek(ek) elhanyagolása a családban.	Gyermekekkel és családokkal foglalkozó szakemberekből munkacsoport alakítása, beavatkozási terv készítése, végrehajtása.
Veszélyeztetett, HH, HHH státuszú gyerekek felmérése, nyomon követése.	Az intézményi és önkormányzati adatszolgáltatás és adatnyilvántartás működő kontrollja és kidolgozott protokollja biztosítva legyen.
0–7 éves korúak ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok hiánya	A nyilvántartás hiányosságainak korrigálása, megfelelő tájékoztatás és az ügyintézés során történő segítségnyújtás.
Kevés számú a szülői nyilatkozatokon alapuló HHH-s gyerekek aránya.	Tájékoztatás javítása a szülők felé a kedvezményeikről, a lehetőségeikről.
Továbbtanulási arányok jelentős eltérése a HHH-s tanulók esetében.	Motiváció állítása, pályaválasztási tanácsadás, képességeik reális felmérése és a tanulók szorosabb nyomon követése. Pályázati forrásból egyéni foglalkozás velük (Útravaló, Macika pályázat)
Hiányos a pedagógusok módszertani képzettsége.	Új tanítási módszerek elsajátítása: projektpedagógia, kooperatív tanulási módszerek, Kedvesház pedagógia stb.
Települési Közoktatási Esélyegyenlőségi Terv elévült.	A dokumentum felülvizsgálata, aktualizálása, cselekvési területek meghatározása.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megilletsek minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
  - a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
  - a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
  - a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.
- Sajnos központi adatszolgáltatás e területen kevésbé áll rendelkezésre.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebtv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2008	7700	7819	7334	7421	366	398
2009	7617	7755	7086	7079	531	676
2010	7464	7674	7013	7214	451	460
2011	7388	7627	6842	7138	546	489
2012	6921	7025	6344	6531	577	494
2013	6271	6290	6060	6030	211	260

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A nők munkaerő-piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség. A férfiak és nők adott településen való foglalkoztatottságának mutatói arról nyújthatnak tájékoztatást, hogy milyen arányban érinti a nemeket a munkanélküliség. Pontosabb képet kapnánk a kérdésről, ha a rendelkezésre álló adatok között lenne, hogy az érintett csoportból (férfiak és nők is) hányan nevelnek gyermeket, hányan nevelnek 15 évesnél fiatalabb gyermeket, hány gyermeket nevelnek, illetve hányan egyedülállók. A helyi adatgyűjtés természetesen a partnerekkel való együttműködésben valósulhat meg.

Hatvanban azt mondhatjuk az adatok tükrében, hogy a női munkanélküliek aránya magasabb, mint a férfiaké, és a tartós munkanélkülieknél is ez tapasztalható. Ennek egyik oka, hogy a Hatvanban működő vállalatok mind férfias jellegűek, a keresett munkaerő mind tipikus férfi szakma (mérnök, technikus, gépész, mechanikus, műszerész stb.), női dolgozó legfeljebb a gyártósorra kerül, ha nem a véges számú irodai munkára. Sok nő pedig nem tudja vállalni a három-, négyműszakos munkarendet a család és a gyermekek ellátása mellett. Ezért szükség lenne atipikus munkarendű munkahelyekre, illetve olyan megoldásokra, ahol a gyermek biztonságban elhelyezhető. A Robert Bosch vállalat ezért finanszíroz bölcsődei, illetve óvodai csoportot a város egyik intézményében, illetve indít már harmadik évben osztályt az egyik általános iskolában, hogy a munkavállalóinak levegye ezt a terhet a válláról. Ezekben a csoportokban az időbeosztás a munkarendhez igazodik (korai nyitás, késői zárás) és sok kiegészítő programot, szolgáltatást tartalmaz.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Nincs adat arra vonatkozóan, hogy hány nő vesz részt a foglalkozást segítő programokon és képzéseken, de tapasztalatok alapján a nők tanulási kedve nagyobb, szívesebben vesznek részt képzéseken, leginkább olyanon, amelytől elvárhatják, hogy hasznos lesz és munkahelyhez juttatja őket.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedésének kevesebb lehetősége van, mint annak, akinek szakmája van. Bár a városban a magasabb iskolai végzettségűek közül kerül ki a több munkanélküli. Ennek oka lehet a már említett tipikus férfi szakmák iránti kereslet. Éppen ezért egy diplomás nőnek sokszor nem a végzettségének megfelelő szintű munkát kell elvállalnia, hogy keresete legyen (gyártósor, árufeltöltő, konyhai munka stb.)

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők diszkriminatív megkülönböztetéséről nincs adat, de informálisan tudható, hogy nem szívesen vesznek fel a munkahelyre kisgyermekes anyát (főleg, ha még egyedül is neveli a gyermekét) vagy nyíltan megkérdőjelezik fiatal nőktől, hogy akar-e és mikor gyermeket. A diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, szükség esetén az

Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonása, a tájékoztató kampányok, vagy a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

5.2 számú táblázat - A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

év	3 év alatti gyermekek száma a településen	működő bölcsődék száma	bölcsődei férőhelyek száma		működő családi napközik száma	férőhelyek száma családi napközikben	férőhelyek összesen
			önkor-mányzati	egyéb			
2008	621	2	60	0	0	0	60
2009	620	2	70	0	0	0	70
2010	561	2	94	0	0	0	94
2011	548	2	108	0	0	0	108
2012	521	2	108	0	2	28	138
2013	513	2	108	0	2	19	129

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A bölcsődei férőhelyek száma elegendő, két családi napközi van a településen, de egyéb gyermekfelügyeleti megoldások sem ismertek. Ez irányú igények feltérképezése szükséges, és az ehhez kapcsolódó vállalkozások, civil kezdeményezések támogatása fontos. Rugalmas munkaidejű, családbarát munkahely nemigen van, az ilyenek szorgalmazása javasolt. Fent említett Bosch minta követése ajánlott a többi nagyvállalt számára is. Pályázati forrásból a kórház is biztosít dolgozói gyermekei számára óvodai szakfelügyeletet, amely megkönnyíti dolgozói életét.

A nők munkaerő-piaci esélyeit és az ideális családtervezést is pozitívan befolyásolja, ha a gyermekek napközbeni ellátása biztosított a településen.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnői hálózat hatékonyan működik városunkban, amely a gyermek és az anya védelmét is szolgálja. Évek óta jól működő, magas színvonalú védőnői szolgálat lefedi a város teljes területét, mindkét városrészben egyaránt elérhető. A kórházban, a nőgyógyászati szakrendelés mellett is működik egy fogamzásgátlással, családtervezéssel foglalkozó védőnői iroda, amely diszkrét módon áll rendelkezésre a nők és a fiatal lányok számára. A védőnői szolgálaton kívül a Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgálat családsegítői is segítik a mindennapokban a család-és nővédelmi gondozást.

A család- és nővédelmi gondozást az Eütv. 41. §-a rögzíti, ennek értelmében biztosítani szükséges a gyermekvállalás körülményeinek elősegítését a tanácsadás és gondozás eszközeivel, a családtervezéssel összefüggő ismeretek átadását és a nők egészségvédelmét szolgáló intézkedéseket.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	14	793	57
2009	14	829	59
2010	14	782	56
2011	14	729	52
2012	14	717	51
2013	14	701	50

Forrás: TelR és helyi
adatgyűjtés

A védőnői szolgálat nemcsak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a kismama (gyakorlati és lelki) segítése, hogy ezzel támogassa a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődésének biztosítását. A védőnő kapcsolatban áll a családdal, a kisgyermekellátó intézményekkel és a gyermekorvossal is, így adott településen árnyalt képpel rendelkezik a családok gyermekellátási és nevelési helyzetéről. Szakemberként hatékony segítséget képes nyújtani a családoknak, ez pedig szorosan összefügg a hozzá tartozó gyermekek számától. Ez a szám Hatvanban nem túl magas, ellátható gyermekszámot jelent, ami sajnos a népesség csökkenésével párhuzamosan csökken.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. tv. és a Büntető törvénykönyv tartalmazza.

A családon belüli erőszakról nincs önálló tényállás, a párkapcsolati erőszakra jelenleg a Büntető törvénykönyv különböző tényállásai vonatkoznak, ld. testi sértés, zaklatás, távoltartás.

A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak.

A zaklatás, szexuális vagy családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától.

A családon belüli erőszak a nemzetközi és országos statisztikák alapján sokkal jelentősebb mértékben jelenlévő probléma, mint gondolnánk. A helyi rendőrség és bíróság számszerű adatai tükrözhetik, hogy a bántalmazottak milyen mértékben mernek, illetve tudnak jogi segítséget kérni. Azzal is tisztában kell lennünk, hogy leggyakrabban a rendőrség riasztására is csak végső esetben kerül sor. Teljes körű vizsgálatot a témában annak jellegéből adódóan lehetetlen végezni.

A családsegítő szolgálat adatai szerint 2012-ben családon belüli bántalmazás miatt 10 fő kereste fel őket. Ez a szám 2011-ben még csak 5 volt. Ebből nem tudjuk, hogy mennyi női sértett volt, de mindenképpen tájékoztató kampányt kellene indítani az erőszak ellen, és a nőkhez pedig el kell juttatni a problémájukat érintő megoldásokat.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Az anyaothtonok és a családok átmeneti otthonai (anyagi vagy családi) krízishelyzetben jelenthetnek megoldást azok számára, akiknek nincs hová menniük. Bizonyos esetekben kimondottan célszerű, ha a krízishelyzetben lévő nő távol kerül addigi környezetétől, de vannak olyan helyzetek is, amikor az anyaothton/családotthon és a lakóhely távolsága komoly problémát jelent (munkahely, gyermekellátó intézmények). Jellemzően ezen intézményeknél (a férőhelyek hiánya miatt főleg a téli időszakban) várólista rendszer működik.

Sajnos Hatvanban nincs sem anyaoththon, sem családotthon, és a Szolgálat szerint ez hosszú évek óta problémát jelent, ezért szükség lenne ellátási szerződés kötésére ilyen intézményekkel, otthonokkal, mert az országos felvételt biztosító intézményi kapacitás nem elegendő.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény fent hivatkozott, XV. cikkére visszavezetve vizsgálható, hogy a helyi közéletben a nők és férfiak azonos jogai a politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében érvényesülnek-e.

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselés. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket

Hatvanban a Hatvani Közös Önkormányzati Hivatal szerkezetében vezető beosztásban leginkább nők szerepelnek (jegyző, irodavezetők, osztályvezetők). Ugyan a polgármester és a két alpolgármester is férfi, de tudatosan választottak vezetőknéket, támaszkodva a női intuícióra, rendezettségre, szervezettségre, konfliktuskezelő képességre. Az önkormányzati intézmények vezetői is magas arányban nők. A Hatvani Járásbíróságot is nő vezeti.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Nem történt még településünkön kifejezetten a nőket érintő társadalmi problémák feltérképezése, és ezek felszámolására irányuló kezdeményezés sem.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Női típusú munkahelyek hiánya.	A női munkaerőre támaszkodó munkahelyek teremtésére való törekvés, ennek kidolgozása. (pl. a szociális szövetkezet palettájának bővítése)
Atipikus munkahelyek hiánya (rugalmas munkaidő, részmunka, otthoni munka)	Igények felmérése, ilyen típusú munkahelyteremtés ösztönzése.
Gyermekeket egyedül nevelő nők gazdasági és jogi kiszolgáltatottsága.	Önsegítő anyacsoporthoz szervező és működtető civil kezdeményezések támogatása. Közösségi felügyeleti megoldások kidolgozása, támogatása a közösségi szociális munka módszereivel.
Nők elleni erőszak a családon belül.	Felvilágosító kampány szervezése, a megoldások eljuttatása az érintettekhez.
Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások nincsenek.	Ellátási szerződés kötése anyaoththonnal, családok átmeneti otthonával.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

2. számú táblázat - Állandó népesség

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
nő	11133	10103	21236	52%	48%
0-2 évesek			513		
0-14 éves	1325	1482	2807	47%	53%
15-17 éves	305	308	613	50%	51%
18-59 éves	6290	6271	12561	50%	54%
60-64 éves	846	664	1510	56%	44%
65 év feletti	2367	1378	3745	63%	36%

Forrás: 2013. év, Vizuál Regiszter, önkormányzati adat

Az állandó népesség adatait tekintve látható, hogy a 0-59 éves korosztályban a férfiak aránya a magasabb, míg az idősebb lakosságban ez megfordul. A nők száma több, tehát a férfiak halálozási arány a nagyobb. A lakosság legnagyobb része a 18-59 éves kor közé esik.

3. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001	3286	3808	86,3%
2008	3449	3064	112,6%
2009	3504	3006	116,6%
2010	3528	2921	120,8%
2011	3571	2870	124,4%
2012	3668	2487	147,5%
2013	3745	2807	133,4%

Forrás: TelR, önkormányzati adat

Szintén országos jellemző a társadalom előregedése, amely Hatvanra is jellemző, hiszen 2012. évre az öregedési index már 147,5 %. Évről-évre több az idősök száma, mint a gyermekeké és a fiataloké. Amíg 2008 óta 4%-kal emelkedett az index évente, addig aggodalomra adhat okot, hogy 2011-ről 2012-re ez az arányszám 23 %-kal nőtt. Szerencsésnek mondható, hogy 2013. évre a százalék aránya újra csökkent.

Népesség életkora	nő (fő)	férfi (fő)	összesen (fő)
100+	-	-	-
95-99	9	2	11
90-94	52	13	65
80-89	491	195	686
70-79	1073	614	1687
60-69	1562	1163	2725
19-59	6247	6229	12476
0-18	1788	1940	3728
Teljes népesség	11222	10156	21378

2012. évi adatok, Vizuál Regiszter

A fenti táblázatból látható, hogy az időskorúak között magasabb a nők aránya, és az is, hogy városunkban sokan hosszú életet élnek, hiszen majdnem 800 fő betöltötte a 80. életévét.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	2644	4228	6872
2009	2582	4101	6683
2010	2546	3963	6509
2011	2496	3995	6491
2012	2478	3962	6440
2013	2382	3871	6253

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma 6000 fő fölött van, és ez a szám csökkenő tendenciát mutat.

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

év	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	fő	%
2008	3449	40	1%
2009	3504	42	1%
2010	3528	41	1%
2011	3571	43	1%
2012	3668	43	1%
2013	3745	45	1%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A nappali ellátás szociális alapszolgáltatás, amely lehetőséget biztosít a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére a hajléktalan személyek és a saját otthonukban élő, következőkben felsorolt személyek részére:

- tizenharmadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,
- tizenharmadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,
- harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek. Igény szerint lehetőség van a napközbeni étkezésre is.

Az idősök nappali ellátása a házi segítségnyújtáshoz hasonlóan, a saját lakókörnyezetükben élő idős személyek ellátását jelenti, de a gondozási tevékenység nem az ellátott lakásán, hanem a közösségi létre is alkalmas intézményi környezetben történik. A Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgálat Hatvanban az Idősök Klubjában, 40 férőhelyen biztosítja ezt az ellátást. Ez komplex gondozási tevékenység, amely fizikai, egészségügyi ellátást, mentálhigiéniai gondozást, foglalkoztatást és érdekérvényesítést (ügymintézést) foglal magába. Az ebédet szociális étkeztetés keretében, helyben fogyasztás lehetőségével, a tízórait és az uzsonnát külön szolgáltatásként vehetik igénybe a klubtagok. A rászorulókat ingyen szállítja be-, és haza a Támogató Szolgáltatás. Az ott tartózkodást pedig ingyenesen biztosítja az önkormányzat. Heti rendszeres programokkal várják az

időseket (lelkigyakorlat, torna, agytorna, egészségmegőrző programok, ünnepek), akik nagyon szeretnek oda járni, és családi légkörben érzik magukat a Klubban.

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesülők száma

év	időskorúak járadékában részesülők száma
2008	5
2009	5
2010	3
2011	3
2012	3,92
2013	3,75

Forrás: TelR, KSH Tstar

Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A települési önkormányzat, 2007. január 1-jétől a jegyző időskorúak járadékában részesíti azt

- a) a 62. életévét, illetőleg a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkor legkisebb összegének 80%-át,
- b) az egyedülálló, 62. életévét, illetőleg a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkor legkisebb összegének 95%-át,
- c) az egyedülálló, 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkor legkisebb összegének 130%-át.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Az Ft. 24. §-a értelmében a nyugdíjazáshoz közel álló álláskereső részére nyugdíj előtti álláskeresői segély, valamint költségtérítés jár.

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A munkaügyi kirendeltség adatai szerint a 2009-ben 1 főnek folyósítottak nyugdíj előtti álláskeresői segélyt, azóta pedig senki nem vette ezt igénybe. A munkanélküliek adataiból láthatjuk, hogy az 51-60 éves korosztálynál a munkanélküliek aránya kb. 12 %, 61 év felettiekénél 9 % volt, de 2012-ben ez is elérte a 11 %-ot.

b) tevékeny idős kor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Nincs adatunk arról, hogy a tevékeny idős kor szellemében történne a városban program, szerveződés azért, hogy előmozdítsa az időskorúak foglalkoztatottságát és tanulását.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	fő	fő	%	fő	fő	%
2008	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2009	1071	96	9%	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2010	1092	104	10%	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2011	1068	115	11%	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!
2012	1064	136	13%	n.a.	n.a.	#ÉRTÉK!

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

A diszkrimináció felmérése rendkívül nehéz. Azt tudjuk a szakirodalomból, hogy az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket. A munkaügyi kirendeltség adatai alapján nem jellemző az időskorúak diszkriminációja a foglalkoztatás terén, mert megközelítőleg ugyanolyan értéket mutat, mint más, fiatalabb korosztálynál.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Az idősek által igénybe vehető alapszolgáltatások és szakosított ellátási formák az alábbiak:

- szociális étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- idősek nappali ellátása
- támogató szolgáltatás
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

Szakosított ellátási formák

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni:

- Szent Kamill Idősek Otthona – megyei fenntartású
- Szent Erzsébet Otthon - egyházi fenntartású

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A helyi időseknek lehetősége van az egészségügyi szakellátást igénybe venni a helyi Albert Schweitzer Kórházban és rendszeres szűrővizsgálatokon is részt tudnak venni. Az önkormányzat szervezésében minden tavasszal van Egészségnap, ahol sok fontos szűrésen tudnak részt venni egy helyen, egy időben ingyenesen. Talán szükség lenne arra, hogy szélesebb körben tájékoztassuk az érintetteket a szociális juttatásokról, szolgáltatásokról valamint azok igénybevételi lehetőségeiről.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Időseink számára nagyon sok program áll a rendelkezésre úgy, mint más lakosoknak. A közművelődési intézmények számukra is szerveznek programokat, előadásokat, kiállításokat nagy sikerrel. Ugyanakkor a két működő nyugdíjas klub (a két városrészben: Naplemente Nyugdíjas Klub

és Liszt Ferenc Vasutas Nyugdíjas Klub) szinte minden városi programon részt vesz fellépőként. Az önkormányzat támogatja kirándulásait, a versenyeket, melyeket szerveznek (ulti, versmondó, ének stb.) és programjaikat (vetélkedő, farsangi multság, szüreti bál). A Civil Alaphoz benyújtott pályázataik alapján kapnak támogatást. A májusi Civil Sokadalom elmaradhatatlan részt vevői, a főzőverseny nagy esélyesei. Az az időskorú, aki részt vesz ezeken az eseményeken aktív életet tud élni.

c) idősök informatikai jártassága

Természetesen az idősebb korosztály informatikai jártassága messze elmarad a többi korosztályétól, de van igényük az ismeretek elsajátítására. Ennek érdekében az Ady Endre Könyvtár szervez és tart tanfolyamot ingyenesen az idősök részére „Kattints bátran!” címmel. Majd annak, aki ennél mélyebben is szeretne elmélyülni ebben a témában, az a „Web-barangoló” című tanfolyamon vehet részt. Sokan elvégezték már ezt a tanfolyamot, és veszik igénybe azóta is a könyvtári számítógépeket.

6.4 Az idősöket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Fentebb említettük, hogy a nyugdíjas klubok és az Idősök Klubja nagyon jól működik, sok programmal, elfoglaltsággal várja az időskorúakat. Az Idősök Klubja az „Egészségshivárvány” TÁMOP projektből részesült támogatásban 2011-ben, és az akkor bevezetett programok (egészséges táplálkozás, mozgás, lelki egészség) annyira népszerűek lettek, hogy ezeket azóta is folytatják.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Tevékeny időskor program nem létezik.	Időskorúak foglalkoztatását elősegítő és az élethosszig tartó tanulás elvét támogató programok keresése, szervezése.
Generációk közötti távolság nagysága.	Fiatalokkal közös programok szervezése, egymás segítése, ehhez kapcsolatos jó gyakorlatok keresése.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során. A Fogyatékos-sággal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

év	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2008	321	14
2009	299	15
2010	268	17
2011	n.a.	16

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben
2008	17	0	0
2009	16	0	0
2010	15	0	0
2011	14	0	0
2012	26	0	0
2013	39	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar;

A Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgálat működteti az értelmi fogyatékkal élők nappali ellátását, a támogató szolgálatot és a pszichiátriai betegek közösségi ellátását.

Az értelmi fogyatékkal élők nappali ellátása az otthonukban élő értelmi fogyatékosok részére nyújt napközbeni tartózkodásra lehetőséget. Az étkezés és a személyi higiéné biztosítása mellett a hangsúly a szocializációs és fejlesztő tevékenységekre irányul. Az egyéni és a csoportos fejlesztések célja, hogy a fiatalokat képessé tegye a mindennapi életben történő eligazodásra.

A támogató szolgálat testi vagy értelmi fogyatékkal élő személyek részére jelent segítséget otthoni életvitelük fenntartásához, társadalmi integrációjuk megerősítéséhez. A szolgáltatás elemei: személyi segítség, szállítási szolgáltatás, információnyújtás és tanácsadás (2012-ben mindezt 51 fő vette igénybe).

A pszichiátriai betegek közösségi ellátása olyan közösségi alapú szociális alapszolgáltatás, amelynek célja a pszichiátriai betegek integrációjának és rehabilitációjának segítése. Az ellátott lakókörnyezetében történő komplex segítségnyújtás az önálló életvitel fenntartása érdekében.(2012-ben 45 ellátott).

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult.

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b) elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- a) rehabilitációs ellátásban részesül,

b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült. (Ft. 57/B §.)

Gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben. Probléma továbbá, ha nem áll rendelkezésre olyan foglalkoztatási szakember, aki a fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tesz a foglalkoztatás jellegére és helyére. Amennyiben nincs képzett szakember, aki a munkahelyi beszoktatást kíséri, úgy sikertelen lehet a beszoktatás, amelynek következménye a fogyatékos munkavállaló alkalmatlanságának rövid időn belüli megállapítása. Mindezekre tekintettel javasolt folyamatosan felkutatni a fogyatékos munkavállalókkal is betölthető álláshelyeket, fogyatékosügyi mentor, tanácsadó foglalkoztatásával a fogyatékos személyek munkahelyi kísérésének biztosítani. Javasolt önkormányzati szakember ez irányú képzése, állami és civil munkaerő-piaci szolgáltató szervezet és a Munkaügyi Szövetség bevonása a feladat megoldásába. Kevés foglalkoztatási lehetőség van a fogyatékkal élők számára a településünkön.

Sajnos az önkormányzat nem rendelkezik átfogó adatbázissal a fogyatékkal élőket illetően: számuk, fogyatékoságuk, annak mértéke, foglalkoztatottságuk, akadálymentesített épületek, nem akadálymentesített épületek, infó-kommunikációs akadályok. Nincs koncepció sem ezáltal ezek elhárítására.

- b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.)

A fizikai akadályozottság esetében célszerű felmérni, hogy a fogyatékos személy alkalmazásának mely feltételei hiányoznak. Az akadálymentesítési javaslatban célszerű a fogyatékoság jellege és a fogyatékos személyek száma alapján rangsorolni, hogy az akadálymentesítés lépései milyen sorrendben és ütemezéssel kövessék egymást. A rámpa és kijelölt parkoló nemcsak mozgássérült személyek, hanem más csoportok részére is hasznosak (nők, kisgyermekesek, idősek), az információs táblák, a vizuális információk megerősítése akusztikus információkkal, például közlekedési eszközökön alkalmazva. Fontos a célpályázatok felkutatása és az akadálymentesítés

komplex, rövid- közép- és hosszú távú terveinek elkészítései. Garanciát jelent rehabilitációs szakmérnök és szakember bevonása a tervezésbe, valamint érintett fogyatékos ember bevonása a tervezés és a megvalósítás teljes folyamatába.

A foglalkoztatás akkor is meghiúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet, például a településen belüli közlekedési akadályok miatt és a támogató szolgálattól sem kap segítséget.

Ilyen információk beszerzése rendkívül nehéz, hiszen az érintettek nem hozzák a hátrányos megkülönböztetést nyilvánosságra, mert ezzel a jövőbeni alkalmaztatási kilátásaik is csökkennek.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgálat működteti az értelmi fogyatékkal élők nappali ellátását és a támogató szolgálatot.

Az értelmi fogyatékkal élők nappali ellátása az otthonukban élő értelmi fogyatékosok részére nyújt napközbeni tartózkodásra lehetőséget. Az étkezés és a személyi higiéné biztosítása mellett a hangsúly a szocializációs és fejlesztő tevékenységekre irányul. Az egyéni és a csoportos fejlesztések célja, hogy a fiatalokat képessé tegye a mindennapi életben történő eligazodásra.

A támogató szolgálat testi vagy értelmi fogyatékkal élő személyek részére jelent segítséget otthoni életvitelük fenntartásához, társadalmi integrációjuk megerősítéséhez. A szolgáltatás elemei: személyi segítség, szállítási szolgáltatás, információnyújtás és tanácsadás (2012-ben mindezt 51 fő vette igénybe).

A pszichiátriai betegek közösségi ellátása olyan közösségi alapú szociális alapszolgáltatás, amelynek célja a pszichiátriai betegek integrációjának és rehabilitációjának segítése. Az ellátott lakókörnyezetében történő komplex segítségnyújtás az önálló életvitel fenntartása érdekében.(2012-ben 45 ellátott).

7.1.4. táblázat - A településen élő fogyatékos személyek önálló életvitelét támogató helyi intézmények, szociális szolgáltatások

	Állami/önkormányzati			Egyházi			Civil		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
falugondnoki vagy tanyagondnoki szolgáltatás	-	-	-	-	-	-	-	-	-
étkeztetés	x	x	x	-	-	-	-	-	-
házi segítségnyújtás	x	x	x	-	-	-	-	-	-
jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	-	-	x	-	-	-	--	-	-
családsegítés	x	x	x	-	-	-	-	-	-
közösségi ellátás szenvedélybetegek részére	-	-	-	-	-	-	-	-	-
közösségi ellátás pszichiátriai betegek részére	x	x	x	-	-	-	-	-	-
támogató szolgáltatás	x	x	x	-	-	-	-	-	-
nappali ellátás	x	x	x	-	-	-	-	-	-

Forrás: helyi adatgyűjtés,

A felsorolt szociális szolgáltatásokat ellátó intézmények és személyek éves munkájukról, esetforgalmukról beszámolót készítenek. Ezek a beszámolók tartalmazzák a szolgáltatást igénylő fogyatékosok számát. Sajnálatosan a családsegítés és a közösségi ellátás statisztikai nyilvántartásában nem szerepel, hogy a szolgáltatást igénybevevőnek van-e bármilyen fogyatékosága, ezért itt csak becsült adatokat kapunk.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Ezekről a területekről sem sikerült adatot szerezni, mert nem jegyzik fel a fogyatékoság tényét.

Ellátási formák:

Fogyatékosági támogatás: A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül – anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.

Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult

Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,

1. aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
2. aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
3. akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül

Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:

Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás

Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon

Aktuális jogszabályok:

141/ 2000(VIII.9.) Korm. rend A súlyos fogyatékosná minősítésének és felülvizsgálatának valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól.

218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról

1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

2006. évi CXVII. törvény egyes szociális tárgyú törvények módosításáról

2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Környezet: A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékoztatói lehetőségekre. (Fot. 5. § (1)-(2))

Kommunikáció: A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékoztató és a személyi segítség feltételeit. (Fot. 6.- 7. §) A megfelelően hozzáférhető információ létrehozása olyan szakmai feladat, mely kezdetben nehézséget okoz. Szükséges azoknak a szolgáltató szervezeteknek a bevonása, melyek professzionális segítséget nyújthatnak. (például a jelnyelvi tolmácsszolgálatok, a könnyen érthető fordításokat készítő ÉFOÉSZ és tagszervezetei, a speciális eszközkölcsonzók (Bliss Alapítvány). Hasznos lenne az is, ha az önkormányzat érintett munkatársai bekapcsolódnának olyan tréningekbe, képzésekbe, ahol ezek a tudások megtanulhatóak, (pl.: az Emberi Erőforrások Minisztériuma által támogatott és az FSZK Nonprofit Kft. képzései).

Közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés: A fogyatékos személy számára a Fot-ban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.

A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében a fogyatékos személy az önálló életvitelét segítő kutyáját - külön jogszabályban meghatározottak szerint - beviheti a közszolgáltatást nyújtó szerv, intézmény, szolgáltató mindenki számára nyitva álló területére. (Fot. 7/A.- 7/C. §)

Közlekedés: A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni. (Fot. 8.- 10. §) Minden esetben rehabilitációs szakmérnök, valamint az érintett fogyatékos csoport képviselőjének a bevonása szükséges a tervezésbe és a megvalósításba.

Támogató szolgálat, segédeszköz: fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevételét, továbbá segédeszközt. Az árhoz nyújtott támogatással beszerezhető segédeszközök körét és a támogatás módját, valamint mértékét külön jogszabály határozza meg. (Fot. 11. §)

Egészségügy: A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségtudatát. (Fot. 12. §) A modern emberi jogi szemlélet érvényesülése a fogyatékos emberek ellátása során alapelv.

Oktatás, képzés: A fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint. Abban az esetben, ha az - az e célra létrehozott szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint - a fogyatékos személy képességeinek kibontakoztatása céljából előnyös, a fogyatékos személy az óvodai nevelésben és oktatásban a többi gyermekkel, tanulóval együtt - azonos óvodai csoportban, illetve iskolai osztályban - vesz részt. A kiskorú fogyatékos személyt megilleti az a jog, hogy fejlesztése késedelem nélkül megkezdődjön, amint fogyatékoságát megállapították (Fot. 13. §).

Lakóhely, közösségbe való befogadás, önálló életvitel: A fogyatékos személynek joga van a fogyatékoságának, személyes körülményeinek megfelelő - családi, lakóotthoni, intézményi - lakhatási forma megválasztásához (Fot. 17. §) A közösségi beilleszkedést segíthetik a fogyatékos emberek érdekvédelmi szervezetei is, így bevonásuk javasolt.

Kultúra, sport: A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára - sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez - a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni (Fot. 18. §)

A rehabilitációhoz való jog: A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. Az ehhez kapcsolódó állami feladatot a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének biztosítására létrehozott, a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter szakmai felügyelete alatt álló szervezet látja el. A szervezet számára törvény vagy kormányrendelet további feladatokat állapíthat meg ([Fot. 19.- 20. §). Az érintett célcsoport sok esetben nem rendelkezik megfelelő információval a saját jogai és lehetőségei tekintetében. Javasoljuk, hogy legyen számukra lehetőség hozzáférni a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal honlapjához, valamint dokumentumaihoz (<http://nrszh.kormany.hu/>), továbbá azokhoz a jogsegély szolgáltatásokhoz, amelyeket érdekvédelmi szervezeteik nyújtanak a számukra.

A helyi politikai életben és közéletben való részvételhez való jog: másokkal azonos alapon, hatékonyan és teljes körűen vehessenek részt a helyi politikai életben és a közéletben, közvetlenül vagy szabadon választott képviselőkön keresztül, beleértve a fogyatékosággal élő személyek jogát és lehetőségét a szavazásra és választhatóságra (2007. évi XCII. tv 29. cikk) A fogyatékos emberek önérvényesítő mozgalmainak erősödése, saját maguk képviseleti lehetőségének támogatása kiemelt feladat. A „Semmit rólunk nélkülünk!” elvnek kell érvényesülnie.

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Közhasznúak azok az épületek, melyek használata senki számára sem korlátozottak. Ebbe a körbe tartoznak az oktatás bármely szintjét befogadó épületek vagy épületrészek, az egészség-, szociális, kulturális, művelődés, sport célú építmények. Ilyenek és tevékenységük súlya miatt kiemelten fontosak az önkormányzati, a hatósági, a közigazgatási, az igazságszolgáltatási célokra fenntartott

épületek vagy épületrészek. A mozgásukban akadályozottak, az idősek, nők- és gyermekek a fizikai akadálymentességet igénylik, a többi fogyatékos csoport számára az infokommunikációs akadálymentesség a jogos igény. Ilyenek a kontrasztos színekkel készült táblák, tapintható információk, hallható segítség, jelnyelvi segítség, a belső környezetben való tájékozódást elősegítő piktogramok, feliratok.

Aktuális jogszabályok:

1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről

2009. évi CXXV. törvény a magyar jelnyelvről és a magyar jelnyelv használatáról

62/2011. (XI. 10.) NEFMI rendelet a jelnyelvi tolmácsszolgálatok működésének és a jelnyelvi tolmácsszolgáltatás igénybevételének feltételeiről igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályairól

7.3.1. táblázat – Akadálymentesítés 1.

		Igen/nem								
		Lift	Vakvezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tapintható információ	Jelnyelvi segítség	Egyéb
oktatási intézmények	alapfok	nem	nem	nem	igen	igen	nem	nem	nem	
	középfok	igen	igen	igen	igen	igen	igen	igen	nem	
	felsőfok									
egészségügyi intézmények	fekvőbeteg ellátás	igen	igen	igen	igen	igen	igen	igen	nem	
	járó beteg szakellátás	igen	igen	igen	igen	igen	nem	igen	nem	
	alapellátás	nem	igen	igen	igen	nem	igen	igen	nem	
kulturális, művelődési intézmények		igen	igen	igen	igen	igen	igen	igen	nem	
önkormányzati, közigazgatási intézmény		nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem	
igazságszolgáltatási, rendőrség, ügyészség		igen	nem	nem	igen	nem	nem	nem	nem	
szociális ellátást nyújtó intézmények		nem	igen	igen	igen	nem	nem	nem	igen	

Forrás: helyi adatgyűjtés, személyes tapasztalat, fogyatékos ügyi referens információi, fogyatékosok civil szervezetei

Az önkormányzat közhasznú épületei korábban legfeljebb csak részben voltak akadálymentesítettek (pl. rámpa), viszont a pályázati forrásokból épülő vagy megújuló épületeknél minden esetben külön figyelmet fordítottunk az akadálymentesítésre, és annak minimum elve mellett („Legalább ne képezzünk akadályt.”) a komplex akadálymentesítés a cél. Adatbázis nincs az épületek akadálymentességi állapotáról sem.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Ezek szintén szerepelnek a 7.3.1. számú táblázatban.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

Nincs adat.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

7.3.3. táblázat - Fizikai és infokommunikációs akadálymentesítettség a közlekedésben

	Igen/nem								
	Lift	Vak-vezető sáv	Mozgáskorlátozottak részére mosdó	Rámpa	Hangos tájékoztatás	Indukciós hurok	Tapintható információ	Jelnyelvi segítség	Egyéb
Közterület (utca/járda, park, tér)	nem	igen	nem	igen	nem	nem	igen	nem	nem
Helyi és távolsági tömegközlekedés	nem	igen	nem	igen	igen	nem	nem	nem	nem
<u>Buszpályaudvar</u> , buszvárók	nem	igen	igen	igen	igen	igen	igen	nem	nem
Vasútállomás	nem	nem	nem	nem	igen	nem	nem	nem	nem

Forrás: helyi adatgyűjtés

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

7.3.4. táblázat - Fogyatékos személyek rendelkezésére álló helyi szolgáltatások

	Az adott évben a szolgáltatást igénylő fogyatékos személyek száma		
	2010	2011	2012
ápolást, gondozást nyújtó intézmény	15	14	19
rehabilitációs intézmény	-	-	-
lakóotthon	-	-	-
támogatott lakhatás*	-	-	-
átmeneti ellátást nyújtó fogyatékosok gondozóháza	-	-	-

Forrás: helyi adatgyűjtés

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)
Nincs adat.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nincs adatbázis és felmérés a fogyatékkal élők esélyegyenlőségére vonatkozóan.	Beavatkozási területek szerinti adatbázis készítése (fogyatékosok száma, fogyatékek kategóriája, akadálymentesítés részletei stb.) Fogyatékos ügyi mentor kinevezése, képzése. akcióterv készítése.
Kevés foglalkoztatási lehetőség a fogyatékkal élők számára.	Fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségeinek növelése, feltérképezése.
Önkormányzat nem nyilvánítja ki megfelelően, hogy gondol a fogyatékkal élőkre és ezáltal nem éri el őket.	Programok, sportversenyek, vetélkedők szervezése. Szűrések szervezése, kirándulás lebonyolítása, segítségnyújtás.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése –, Vöröskereszt, Máltai Szeretetszolgálat, Baptista Szeretetszolgálat

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség - Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Társulás

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége – Cigány Kisebbségi Önkormányzat

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége – Naplemente Nyugdíjas Klub, Liszt Ferenc Nyugdíjas Klub – idősek összefogása; Fehérgyűri Áldozatvédelmi Közhasznú Egyesület, Nyitott Ház Alapítvány – ifjúsági élet bonyolítása; Hegymenet Klub, SINOSZ, Hatvani Mozgássérültek Egyesülete

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában: Hatvani Volán - közlekedés

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) A helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásához egyeztető megbeszélések lebonyolítása, kerekasztal létrehozása, kapcsolattartás részleteinek kidolgozása. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése után a koncepciók kidolgozása, végrehajtása, ellenőrzése.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgálja majd a város honlapja, illetve email fiókja. És a helyi média felületei.

1. A HEP IT részletei

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	1. Általános iskolai felnőttoktatás hiányosságai 2. Értéktanteremtő közmunka program romák számára	1. Köznevelési intézmények bevonása, motiváció 2. Egyéni készségek figyelembe vétele a hatékony munkavégzésért.
Gyermekek	1. Gyermekek elhanyagolásuk magas száma. 2. 0-7 éves korúak ellátási igényeire vonatkozó adatok hiánya. 3. Továbbtanulási arányok jelentős eltérése a HHH-s tanulók esetében. 4. Hiányos a pedagógusok módszertani képzettsége. 5. Települési Köznevelési Esélyegyenlőségi Terv elévült.	1. Családsegítő szakemberekből munkacsoport alakítása, beavatkozási terv készítése, megoldáskeresés. 2. A hiányosságok korrigálása, megfelelő tájékoztatás és segítségnyújtás az ügyintézés során. 3. Motiváció, személyes pályaválasztási tanácsadás, szoros nyomon követés, egyéni foglalkozás. 4. Új tanítási módszerek elsajátítása. 5. A dokumentum felülvizsgálata.
Idősek	1. Tevékeny idős kor program nem létezik. 2. Generációk közötti távolság növekedése.	1. Időkorúak foglalkoztatottságát és tanulását támogató programok keresése, szervezése. 2. Fiatalokkal közös programok szervezése, egymás segítése, jó gyakorlatok keresése.
Nők	1. Női típusú munkahelyek hiánya. 2. Atipikus munkahelyek hiánya (rugalmas munkaidő, részmunkaidő, otthoni munka). 3. Gyermekeiket egyedül nevelő nők gazdasági és jogi kiszolgáltatottsága. 4. Krízisben igénybe vehető szolgáltatások nincsenek.	1. Női munkaerőre támaszkodó munkahelyek teremtésére ösztönzés. 2. Igények felmérése, ilyen típusú munkahelyteremtés ösztönzése. 3. Önszervező anyacsoporthoz szervező civilszervezetek támogatása. 4. Ellátási szerződés kötése anyaothonnal, családok átmeneti otthonával.
Fogyatékkal élők	1. Nincs adatbázis és felmérés a fogyatékkal élők esélyegyenlőségére vonatkozóan. 2. Kevés foglalkoztatási lehetőség a fogyatékkal élők számára.	1. Beavatkozási területek szerinti adatbázis készítése. Fogyatékos ügyi mentor kinevezése, képzése. 2. Foglalkoztatásuk lehetőségeinek feltérképezése, támogatása.

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	1. Általános iskolai felnőttoktatás hiányosságai 2. Értékteremtő közmunka program romák számára	1. oktatási intézmények vezetői, családsegítő szolgálat, <u>közoktatási referens</u> – RKÖ, Nyitott Ház Alapítvány, a Grassalkovich Antal Baptista Gyakorlatközpontú Szakképzőiskola, Szakiskola és Felnőttek Általános Iskolája, Hegymenet Klub 2. <u>szociális osztály</u> , humánpolitikai főtanácsadó, Szociális Szövetkezet, Városgazdálkodási Zrt. – RKÖ
Gyermekek	1. Gyermek elhanyagolások magas száma. 2. 0-7 éves korúak ellátási igényeire vonatkozó adatok hiánya. 3. Továbbtanulási arányok jelentős eltérése a HHH-s tanulók esetében. 4. Hiányos a pedagógusok módszertani képzettsége. 5. Települési Közoktatási Esélyegyenlőségi Terv elévült.	1. <u>szociális osztály</u> , Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgálat – Hegymenet Klub, Fehérgyűrű Áldozatvédelmi Alapítvány 2. <u>szociális osztály</u> – védőnői szolgálat, gyermekorvosok, bölcsőde 3. <u>közoktatási referens</u> , esélyegyenlőségi munkatárs – oktatási intézmények dolgozói, vezetői, családsegítők 4. <u>közoktatási referens</u> – intézmények vezetői és pedagógusai, képzőközpontok 5. <u>közoktatási referens</u> - oktatási nevelési intézmények vezetői
Idősek	1. Tevékeny idős kor program nem létezik. 2. Generációk közötti távolság növekedése.	1. <u>szociális osztály</u> , kabinetiroda, közművelődési referens – közművelődési intézmények, képzőközpontok, szociális szolgálat, nyugdíjas klubok, időszothonok 2. <u>szociális osztály</u> , közoktatási referens – nyugdíjas klubok, Idősek Klubja, iskolák, óvodák, szociális szolgálat, közművelődési intézmények
Nők	1. Női típusú munkahelyek hiánya. 2. Atipikus munkahelyek hiánya (rugalmas munkaidő, részmunkaidő, otthoni munka). 3. Gyermeküket egyedül nevelő nők gazdasági és jogi kiszolgáltatottsága. 4. Krízisben igénybe vehető szolgáltatások nincsenek.	1. <u>humánpolitikai főtanácsadó</u> – munkaügyi kirendeltség, vállalatok, társaságok, szervezetek, vállalkozások 2. <u>humánpolitikai főtanácsadó</u> – munkaügyi kirendeltség, vállalatok, társaságok, szervezetek, vállalkozások 3. <u>szociális osztály</u> – családsegítők, civilszervezetek 4. <u>szociális osztály</u> – szociális szolgálat
Fogyatékkal élők	1. Nincs adatbázis és felmérés a fogyatékkal élők esélyegyenlőségére vonatkozóan. 2. Kevés foglalkoztatási lehetőség a fogyatékkal élők számára.	1. <u>szociális osztály</u> , esélyegyenlőségi munkatárs – Hatvani Mozgáskorlátozottak Egyesülete, SINOSZ, Szociális szolgálat 2. <u>szociális osztály</u> - munkaügyi kirendeltség, vállalatok, társaságok, szervezetek, vállalkozások

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák el tudják végezni az általános iskolát nagy számban és értékteremtő munkával szereznek jövedelmet.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők munkához jussanak és élethelyzeteik javuljanak.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek védelmét, fejlesztési igényeik kiszolgálását, biztonságos, fejlesztő elhelyezésüket. A nevelési intézményekben az oktatásuk-nevelésük igényeikhez kapcsolódó módszerekkel történjen, és a HHH-s gyerekek minél szélesebb körben tanuljanak tovább.

Folyamatosan odafigyelünk az idősök egészségének megőrzésére, foglalkoztatásuk segítésére és az élethosszig tanulásra való igényük kiszolgálására és arra, hogy életüket hasznosnak érezzék.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén, hogy életvitelüknek megfelelő munkahelyen dolgozhassanak, a gyermeküket egyedül nevelőknek segítsége legyen és krízishelyzetben megoldásra és nyugalomra leljenek.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők életét megkönnyítő és számukra segítséget jelentő elvi és gyakorlati segítségnyújtásra (eszközök, akadálymentesítés, jeltolmács stb.), foglalkoztatottságuk növelésére.

Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Általános iskolai felnőttoktatás fejlesztése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A 15 évesnél idősebbek között magas az általános iskolát el nem végzettek száma, ezen belül pedig a magas a nők aránya, feltételezhetően nagyobb részük roma.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Az általános iskolát elvégzettek magasabb aránya R: az iskolából való kimaradás okainak felderítése K: koncepció a megoldásra H: általános iskolát el nem végzettek száma csökken
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. okok feltérképezése 2. koncepció kidolgozása az oktatási intézményekkel és a családsegítővel 3. általános iskolákban a felnőttoktatás beindítása
Résztvevők és felelős	Általános iskolát el nem végzettek, oktatási intézmények vezetői, családsegítő szolgálat, közoktatási referens
Partnerek	RKÖ, Nyitott Ház Alapítvány, a Grassalkovich Antal Gyakorlatközpontú Szakközépiskola, Szakiskola és Felnőttek Általános Iskolája, Hegymenet Klub
Határidő(k) pontokba szedve	1. R: 2017. 01. 2. K: 2018. 01. 3. H: 2018. 09.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: helyzetfelmérés okokkal alátámasztva K: felnőttoktatási koncepció H: eredményességi beszámoló, bizonyítványok
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Részt vevők motiválatlansága – kommunikáció, módszerek; anyagi forrás hiánya - pályázatok
Szükséges erőforrások	Technikai feltételek, helyszín, pedagógusok, anyagi erőforrás

Intézkedés címe:	Értékteremtő közmunka program romák számára
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A roma munkanélküliek nem mindig értékteremtő, képességeiknek megfelelő munkát végeznek a közmunka programban.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Értékteremtő munka biztosítása a romáknak képességeik, készségeik szerint. R: adatgyűjtés romák részvételéről és munkájáról a közmunka programban K: értékteremtő munkalehetőségek feltérképezése, romák képességeinek, készségeinek felmérése H: értékteremtő munkahelyek a romák számára (is)
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. adatgyűjtés a romák számáról és munkájáról 2. értékteremtő munkalehetőségek felkutatása, jó gyakorlatok 3. ilyen munka elindítása, támogatása
Résztvevők és felelős	romák, szociális osztály
Partnerek	RKÖ, munkaügyi kirendeltség, szociális szövetkezet
Határidő(k) pontokba szedve	1. R: 2017. 09. 2. K: 2018. 01. 3. H: 2018. 12.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávú), valamint fenntarthatósága	R: adatok gyűjteménye K: jó gyakorlatok gyűjteménye, munkalehetőségek listája H: értékteremtő munkahely létrehozása, támogatása; szociális szövetkezet fejlesztése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Részt vevők motiválatlansága – kommunikáció, módszerek; anyagi forrás hiánya - pályázatok
Szükséges erőforrások	Technikai feltételek, helyszín, szakemberek, anyagi erőforrás, pályázati forrás (termelői piac kialakítása)

Intézkedés címe:	Gyermekek elhanyagolások számának csökkentése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Gyermekek elhanyagolások száma magas. A védőnőkkel kapcsolatba kerülő családok 25 %-ban fordul elő a gyermekek elhanyagolása.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Gyermekek elhanyagolások száma csökkenjen. R: családsegítő szakemberek bevonása (munkacsoport) K: beavatkozási terv elkészítése H: gyermek elhanyagolások száma csökken
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. munkacsoport alakítása 2. megoldáskeresés, beavatkozási terv elkészítése 3. segítségnyújtás a családoknak, gyerekeknek

Résztvevők és felelős	Rászoruló, szociális osztály, családsegítő szolgálat
Partnerek	Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgálat, védőnői szolgálat
Határidő(k) pontokba szedve	1. R: 2017. 06. 2. K: 2018. 01. 3. H: 2018. 12.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: munkacsoport megalakulása, jegyzőkönyv K: beavatkozási terv H: statisztikai adatok
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Adatok megszerzése nehézkes-tapasztalt családsegítők bevonása
Szükséges erőforrások	Szakmai humán erőforrás

Intézkedés címe:	0-7 éves korúak ellátási igényeinek felmérése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	0-7 éves korúak ellátási igényeire vonatkozó adatok hiányosak
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	0-7 éves korúak ellátási igényeinek feltérképezése R: szakemberek konzultációja, munkacsoport K: felmérések készítése, adatgyűjtés H: adatbázis létrehozása, igényekre való reagálás, érintettek megfelelő információhoz jutása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. munkacsoport megalakulása 2. felmérések elvégzése, adatgyűjtés 3. adatbázis elkészítése, érintettek tájékoztatása
Résztvevők és felelős	Kisgyermekes családok, szociális osztály
Partnerek	Szociális, Gyermekjóléti és Egészségügyi Szolgálat, védőnői szolgálat
Határidő(k) pontokba szedve	1. R: 2017. 06. 2. K: 2018. 01. 3. H: 2018. 12.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: munkacsoport megalakulása, jegyzőkönyv K: adatok gyűjteménye H: egységes adatbázis, kommunikációs terv

Kockázatok és csökkentésük eszközei	célcsoport motiválatlansága – kommunikáció, tájékoztatás
Szükséges erőforrások	humán erőforrás, technikai eszközök

Intézkedés címe:	HHH-s tanulók továbbtanulási arányának javítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	HHH-s tanulók továbbtanulási arányának rosszabb, mint a nem HHH-s tanulóké.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Továbbtanulási arány javítása R: okainak felderítése K: megoldások felkutatása, jó gyakorlatok H: HHH-s tanulók továbbtanulási aránya javul
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. kapcsolatfelvétel az intézményekkel 2. megoldások felkutatása, jó gyakorlatok 3. a megoldásra talált módszerek bevezetése
Résztevők és felelős	HHH-s gyermekek és szüleik, közoktatási referens
Partnerek	Intézmények, családsegítők
Határidő(k) pontokba szedve	1. R: 2017. 06. 2. K: 2018. 04. 3. H: 2018. 12.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: jegyzőkönyv K: módszerek, jó gyakorlatok listája H: továbbtanulásról dokumentumok, nyomon követés
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Részt vevők motiválatlansága – kommunikáció, módszerek; anyagi forrás hiánya - pályázatok
Szükséges erőforrások	Technikai feltételek, helyszín, pedagógusok, anyagi erőforrás

Intézkedés címe:	Pedagógusok módszertani ismereteinek bővítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Régi, nem működő pedagógiai módszerek (frontális oktatás, hagyományos tanulási módok), helyett a megváltozott világ megváltozott gyermekeihez igazodó új módszerek hiánya.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Új tanítási módszerek bevezetése, alkalmazása R: most használt módszerek összegyűjtése, felülvizsgálata K: új módszerek feltérképezése, tanfolyamok keresése H: új, hatékonyabb módszerek alkalmazása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. használatos módszerek felmérése 2. módszertani továbbképzések az egész tantestületnek 3. új módszerek alkalmazása
Résztvevők és felelős	Pedagógusok, intézményvezetők, közoktatási referens
Partnerek	Tanfolyamszervezők, képzőközpontok
Határidő(k) pontokba szedve	1. R: 2017. 06. 2. K: 2018. 01. 3. H: 2018. 12.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: módszertani gyűjtemény K: tanfolyami tanúsítványok H: tanmenetek, óralátogatási jegyzőkönyv
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Részt vevők motiválatlansága – kommunikáció; anyagi forrás hiánya - pályázatok
Szükséges erőforrások	Technikai feltételek, helyszín, pedagógusok, anyagi erőforrás

Intézkedés címe:	Közoktatási Esélyegyenlőségi Terv felülvizsgálata
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Közoktatási Esélyegyenlőségi Terv elévült
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Közoktatási Esélyegyenlőségi Terv felülvizsgálata R: változások megállapítása K: megoldások keresése H: felülvizsgált Közoktatási Esélyegyenlőségi Terv
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. célterületek vizsgálata, változások felismerése 2. megoldások keresése 3. Közoktatási Esélyegyenlőségi Terv elkészítése

Résztvevők és felelős	közoktatási referens, esélyegyenlőségi munkatárs
Partnerek	Köznevelési intézmények vezetői
Határidő(k) pontokba szedve	4. R: 2017. 01. 5. K: 2018. 01. 6. H: 2018. 12.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: helyzetfelmérés okokkal alátámasztva H: felülvizsgált elfogadott Közoktatási Esélyegyenlőségi Terv
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Adatszolgáltatás nehézkes – megfelelő motiváció
Szükséges erőforrások	humán erőforrás

Intézkedés címe:	Tevékeny időskor program elindítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nincs ilyen program, amely az időskorúak foglalkoztatottságát és az élethosszig tartó tanulás elvének megfelelő programokat, lehetőségeket nyújtana.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Tevékeny időskor program működtetése R: az igények és lehetőségek felmérése K: Tevékeny időskor program kialakítása H: Tevékeny időskor program megvalósítása, támogatása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. igények és lehetőségek feltérképezése 2. programok bevezetése
Résztvevők és felelős	Időskorúak, szociális osztály
Partnerek	Nyugdíjas klubok, Idősek Klubja, közművelődési intézmények, munkaügyi kirendeltség
Határidő(k) pontokba szedve	1. K: 2017. 12. 2. H: 2018. 12.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: igényfelmérés okokkal alátámasztva K: programok leírása, jelenléti ívek H: fotók, tanfolyami tanúsítványok

Kockázatok és csökkentésük eszközei	Részt vevők motiválatlansága – kommunikáció, módszerek; anyagi forrás hiánya - pályázatok
Szükséges erőforrások	Technikai feltételek, helyszín, humán és anyagi erőforrás

Intézkedés címe:	Generációk közötti távolság enyhítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Generációk közötti távolság egyre nagyobb az világ informatikai gyors változásai miatt.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Időskorúak és fiatalok közöz programokba vonása, életük, életvitelük megismerése, közelítés. R: igényfelmérés K: ötletek, jó gyakorlatok gyűjtése H: programok lebonyolítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. igények feltérképezése 2. ötletek, jó gyakorlatok gyűjtése 3. programok lebonyolítása
Résztvevők és felelős	Időskorúak, fiatalok, gyerekek, szociális osztály, közművelődési referens, kabinetiroda
Partnerek	Nyugdíjas klubok, Idősek Klubja, szociális szolgálat, közművelődési intézmények, iskolák, óvodák
Határidő(k) pontokba szedve	1. R: 2017. 12. 2. K: 2018. 12.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: igényfelmérés dokumentumai K: jó gyakorlatok, lehetőségek gyűjteménye H: jelenléti ívek, fotók
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Részt vevők motiválatlansága, érdektelensége– kommunikáció, módszerek; anyagi forrás hiánya - pályázatok
Szükséges erőforrások	Technikai feltételek, helyszín, humán és anyagi erőforrás

Intézkedés címe:	Női típusú munkahelyek támogatása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A város nagyvállalatai inkább férfi munkaerőt igényelnek, ezért a női munkanélküliek száma magas.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre	Munkanélküli nők számának csökkentése. R: női munkaerő felmérése, végzettség, képességek, készségek K: női munkaerőt foglalkoztató munkáltatók felkutatása, motiválása – nők képzése H: Munkanélküli nők számának csökkentése

bontásban	
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. női munkaerő felmérése, végzettség, képességek, készségek szempontjából 2. munkáltatók megkeresése, motiválása – nők képzési lehetőségeinek felkutatása 3. Munkanélküli nők számának csökkentése
Résztvevők és felelős	Nők, Szociális osztály
Partnerek	Munkaügyi kirendeltség, munkáltatók, képzők
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2017. 12. 2. 2018. 12.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: új munkahelyek dokumentumai K: női munkavállalók dokumentumai H: női munkanélküliségi adatok
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem lesz lehetőség, nem lesz kapacitás – kommunikáció, támogatás
Szükséges erőforrások	anyagi erőforrás

Intézkedés címe:	Atipikus munkahelyek hiánya
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A nők több irányú megfelelése (munkahely, család, feleség) miatt hatékonyabb lenne a nők számára az atipikus munkahely (rugalmas munkaidő, részmunka idő, otthoni távmunka). Csökkentené a női munkanélküliek számát.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Munkanélküli nők számának csökkentése, jobb feltételű munkahelyek. R: igényfelmérés K: munkáltatók felkutatása, motiválása H: munkahelyteremtés támogatása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. igényfelmérés 2. munkáltatók felkutatása, motiválása 3. munkahelyteremtés támogatása
Résztvevők és felelős	Női munkavállalók, Szociális osztály
Partnerek	Munkaügyi kirendeltség, munkáltatók
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2017. 06. 2. 2018. 12.

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: igényfelmérés okokkal alátámasztva K: felnőttoktatási koncepció H: eredményességi beszámoló, bizonyítványok
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem vállalják be a munkáltatók – kommunikáció, motiválás; anyagi forrás hiánya - pályázatok
Szükséges erőforrások	Technikai feltételek, helyszín, anyagi erőforrás

Intézkedés címe:	Gyermekeket egyedül nevelők kiszolgáltatottságának csökkentése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Gyermekeket egyedül nevelők jogi és gazdasági kiszolgáltatottsága jellemző, mert nem tudják elhelyezni gyermekeiket stb.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Önsegítő anyacsoportokat szervező és működtető civil kezdeményezések támogatása. Közösségi felügyeleti megoldások kidolgozása, támogatása a közösségi szociális munka módszereivel. R: igény- és esettfelmérés K: támogató civilszervezetek felkutatása H: önsegítő anyacsoportok létrehozása, támogatása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. igény- és esettfelmérés 2. támogató civilszervezetek felkutatása 3. önsegítő anyacsoportok létrehozása, támogatása
Résztvevők és felelős	Gyermekeket egyedül nevelők, Szociális osztály
Partnerek	Szociális, Gyermekejóléti és Egészségügyi Szolgálat, családsegítők, civilszervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2017. 06. 2. 2018. 12..
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: igényfelmérés dokumentumai K: civilszervezetek listája H: önsegítő anyacsoport jelenléti ív
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem lesz ilyen civilszervezet, igénybevevők érdektelensége – pozitív ráhatás anyagi erőforrás hiánya - pályázat
Szükséges erőforrások	Technikai feltételek, helyszín, humán és anyagi erőforrás

Intézkedés címe:	Krizishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások biztosítása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Családban történt erőszak vagy gazdasági krízis esetén nincs lehetőség a család elhelyezésére, nagy a várólista.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Szolgáltatások biztosítása R: igényfelmérés K: lehetőségek felmérése H: ellátás biztosítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. igényfelmérés 2. lehetőségek felmérése 3. szerződés(ek) kötése anyaothonnal, családok átmeneti otthonával
Résztvevők és felelős	Szociális szolgálat
Partnerek	Családsegítők, anyaothton, családok átmeneti otthonával
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2018. 01. 2. 2018. 12.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: igényfelmérés H: megkötött szolgáltatási szerződések
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nincs lehetőség szerződéskötésre – megoldáskeresés; anyagi forrás hiánya - pályázatok
Szükséges erőforrások	anyagi erőforrás

Intézkedés címe:	Kevés foglalkoztatási lehetőség a fogyatékkal élők számára
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nincs olyan munkahely a településen, ahol a fogyatékkal élők tudnának dolgozni.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Foglalkoztatási lehetőségek növelése a fogyatékkal élők számára. R: igényfelmérés K: lehetőségek felmérése H: ellátás biztosítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. igényfelmérés 2. munkáltatók felkeresése, motiválása 3. számukra új munkahelyek létrehozása vagy támogatása

Résztvevők és felelős	Fogyatékkal élők, Szociális szolgálat
Partnerek	Családsegítők, mozgássérültek egyesülete, SINOSZ, Vakok Országos Egyesülete, egyéb egyesületek, alapítványok, munkáltatók, civilszervezetek
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2017. 06. 2. 2018. 12.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: igényfelmérés adatai, dokumentumai H: munkahely lehetőségek dokumentációja, munkahelyek
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem lesz munkáltató, aki ezt vállalná – megoldáskeresés, kedvezmény, támogatás ajánlása; anyagi forrás hiánya – pályázatok, munkáltatók tájékoztatása az igénybe vehető támogatásokról, kedvezményekről
Szükséges erőforrások	anyagi erőforrás, munkáltatók keresése, partnerek egymás felé közvetítése

Intézkedés címe:	Fogyatékkal élők esélyegyenlőségére vonatkozó adatbázis létrehozása
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nincs adatbázis a fogyatékkal élők számáról, fogyatékoságáról, igényeiről, akadálymentesített épületekről, segítségükre szolgáló eszközökről stb.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszú távú időegységekre bontásban	Beavatkozási területek szerinti adatbázis készítése, fogyatékos ügyi mentor kinevezése, képzése R: felmérés, adatgyűjtés K: adatok rendszerezése H: adatbázis létrehozása, nyilvánosságra hozása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	1. adatgyűjtés 2. adatbázis elkészítése
Résztvevők és felelős	Fogyatékkal élők, Szociális szolgálat, szociális osztály
Partnerek	Családsegítők, mozgássérültek egyesülete, SINOSZ, Vakok országos Egyesülete, egyéb egyesületek, alapítványok, rehabilitációs szakmérnökök
Határidő(k) pontokba szedve	1. 2017. 12. 2. 2018. 12.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: adathalmaz H: rendszerezett adatbázis beavatkozási területenként

Kockázatok és csökkentésük eszközei	Adatok gyűjtése nehézkes – motiváltság, szakértők bevonása;
Szükséges erőforrások	humán erőforrás

Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Általános iskolai felnőttoktatás fejlesztése	Általános iskolát nem végzettek száma magas, ennek elvégzettek feltehetően nagy része roma.	Az általános iskolát elvégzettek aránya legyen magasabb.	Közzoktatási Esélyegyenlőségi Terv	A 8. osztályt el nem végzettek számára több lehetőséget biztosítani a tanulásra, a kimaradás okait feltárni, koncepciót kidolgozni.	Önkormányzat által kijelölt személy		Megszerzett általános iskolai bizonyítványok.	pedagógusok, technikai feltételek, anyagi erőforrás	Hosszú távú működéshez meg kellő, működő koncepció, módszerek.
2	Értéktanteremtő közmunkaprogram romák számára	A roma munkanélküliek nem mindig értéktanteremtő munkát végeznek.	A romák számára is értéktanteremtő munka biztosítása képességeik és készségeik szerint.	Közmunka Program. Esélyegyenlőségi Foglalkoztatási Terv	Értéktanteremtő munkalehetőségek feltárása, támogatása, szociális szövetkezet fejlesztése.	önkormányzat által kijelölt személy		Jó gyakorlatok gyűjteménye és értéktanteremtő munkahelyek létrehozása vagy támogatása	humán szakember, anyagi erőforrás, technikai feltételek	Hosszú távú működésre tervezve.
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Gyermekek elhanyagolásának számának csökkentése	A gyermek elhanyagolások száma magas, megfelelő megoldások keresésére szükséges.	A városban a gyermek elhanyagolások száma csökkenjen.	Szociális Konceptió	Családsegítő szakemberek munkacsoportja beavatkozási tervet készít, hogy jó gyakorlatok által segítséget nyújtson a családoknak.	önkormányzat által kijelölt személy		munkacsoport jegyzőkönyv, jelenléti ív, beavatkozási terv	humán erőforrás, szakemberek	hosszú távú működés
2	0-7 éves korúak ellátási igényeinek felmérése	0-7 éves korúak ellátási igényeinek felmérésére vonatkozó adatok nem megfelelőek.	Adatbázis létrehozása, igényekre való reagálás, érintettek Szociális koncepció		Szakemberek munkacsoportjának megalakítása, felmérések elvégzése, adatgyűjtés, adatbázis elkészítése, érintettek tájékoztatása	önkormányzat által kijelölt személy		munkacsoport jegyzőkönyv, jelenléti egységes adatbázis	humán erőforrás, technikai eszközök	adatbázis lapjain intézkedések
5	HHH-s gyermekek továbbtanulási aránya	HHH-s gyermekek továbbtanulási aránya rosszabb, mint a nem HHH-s tanulóké.	A HHH-s gyermekek továbbtanulási aránya nőjön.	Közzoktatási Esélyegyenlőségi Terv	Intézményekkel kapcsolatfelvétel, okok összegyűjtése,	önkormányzat által kijelölt személy		továbbtanulásról dokumentumok, megoldási gyűjtemény	humán, anyagi forrás, technikai eszközök	módszerek, gyakorlatok listája

Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
6	Pedagógusok módszertani ismereteinek bővítése	Régi, nem működő pedagógiai módszerek helyett a megváltozott világ megváltozott gyermekeihez igazodó új módszerek elsajátítása.	Új, hatékonyabb módszerek bevezetése iskolákban.	Közzoktatási Esélyegyenlőségi Terv	megoldások felkutatása, módszerek bevezetése, nyomon követés. Használatos módszerek felmérése, majd önkormányzat által kijelölt módszertani továbbképzések az egész tantestületnek.			Módszertani gyűjtemény, tanfolyami tanúsítványok, tanmenetek, óralátogatási jegyzőkönyvek.	humán, anyagi erőforrás (TÁMOP pályázatok), technikai eszközök.	módszerek használhatósága
7	Közzoktatási Esélyegyenlőségi Terv felülvizsgálata	Közzoktatási Esélyegyenlőségi Terv elévült.	Közzoktatási Esélyegyenlőségi Terv felülvizsgálata, hatályosítása.	-	Közzoktatási Esélyegyenlőségi Terv felülvizsgálata, önkormányzat által kijelölt személyek vizsgálata, megoldások keresése.			Felülvizsgált Közzoktatási Esélyegyenlőségi Terv	humán	felülvizsgálatig használandó
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Női munkahelyek támogatása	Női munkanélküliek száma magas, férfi munkaezőre támaszkodó vállalatok a városban.	Nők munkanélküliségének csökkentése.	szociális koncepció	Igényfelmérés, megoldások keresése, munkáltatók megkeresése és támogatása a női munkaerő hasznosításában. Nők átképzésének, továbbképzésének lehetőségei a munkaerő-piac igényeinek megfelelően.	önkormányzat által kijelölt személy		munkaügyi kirendeltség adatai	humán erő, anyagi forrás	Munkahelyek megtartása, gyakorlatok
2	Atipikus munkahelyek hiánya	Főleg a női munkavállalók életét könnyítené meg az atipikus munkavállalás (rugalmas munkaidő,	Női munkavállalók munkavégzésének megkönnyítése.	Közfoglalkoztatási Terv	Igényfelmérés, megoldások keresése, munkáltatók bevonása,	önkormányzat által kijelölt személy		munkavállalók dokumentumai	anyagi, technikai, helyszín,	atipikus munkahelyek támogatása

Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
3	Gyermekeküket egyedül nevelők kiszolgáltatottságának csökkentése	részmunkaidő, otthoni munka). Gyermekeküket egyedül nevelő anyák gazdasági és jogi kiszolgáltatottságának enyhítése.	Gyermekeküket egyedül nevelők hátrányainak csökkentése.	szociális koncepció	meggyőzése, ilyen munkáltatók támogatása. Önsegítő anyacsoportokat szervező civilszervezetek támogatása.	önkormányzat által kijelölt személy		önsegítő csoportok, egyéb segítő szervezetek dokumentumai	humán, anyagi erőforrás, helyszín	civilszervezet támogatása
4	Krisziben igénybe vehető szolgáltatások megteremtése	Családi krízis esetén nincs lehetőség a kiköltözésre, krízishelyzet feloldására.	Krízishelyzetben lévők a kiemelésre a családból, legyen hová menni, ha költözni kell.	szociális koncepció	Ellátási szerződés kötése anyaothonnal, családok átmeneti otthonával.	önkormányzat által kijelölt személy		ellátási szerződés(ek)	anyagi erőforrás	szerződés időtartamára
IV. Az idők esélyegyenlősége										
1	Tevékeny program	Nincs ilyen program még, amely az időskorúak foglalkoztatottságát és az élethosszig tartó tanulás elősegítését elősegítené.	Időskorúak foglalkoztatottságának és növelése, és a tanulási szándékuk elvét segítése.	közügyi koncepció	Igényfelmérés, lehetőségek keresése, ezek összefoglalója és a program beindítása.	önkormányzat által kijelölt személy		program leírása	humán, anyagi, technikai	program használhatósága
2	Generációk közötti távolság enyhítése	A generációs különbségek egyre nagyobbak az informatikai világ gyors változásai miatt.	Fiatalkorúak és idősek közös programokban és egymás életében való részvétele.	szociális koncepció	Igényfelmérés, jó gyakorlatok, ötletek gyűjtése, programok szervezése.	önkormányzat által kijelölt személy		programok jelenléti ívei, ötletek gyűjteménye	humán, anyagi erőforrás, technikai eszközök	Programok hagyományává válása.
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Fogyatékkal élők esélyegyenlősítésére vonatkozó adatbázis létrehozása	Nincs adatbázis a fogyatékkal élőkkel, a betegségeikről, a se az épületek akadálymentességéről, se a lehetőségeikről.	Adatbázis létrehozása a fogyatékkal élőkkel kapcsolatos összes területről.	szociális koncepció	Beavatkozási területek szerinti adatbázis készítése, fogyatékosügyi mentor kinevezése.	önkormányzat által kijelölt személy		fogyatékkal élők adatbázisa	humán, anyagi erőforrás, technikai eszközök	tervezésben használható
2	Fogyatékkal élők számára munkahelyek teremtése	Nincsen olyan munkahely a városban, ahol fogyatékkal élők dolgozhatnak.	Olyan munkahelyek teremtése, ahol fogyatékkal élők is dolgozhatnak.	közügyi koncepció	Foglalkoztatásuk feltérképezése, támogatás, munkáltatók bevonása.	önkormányzat által kijelölt személy		munkaügyi dokumentumok	humán, anyagi erőforrás	támogatás, kedvezmény megtartása

3. Megvalósítás

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön megvalósuljanak.

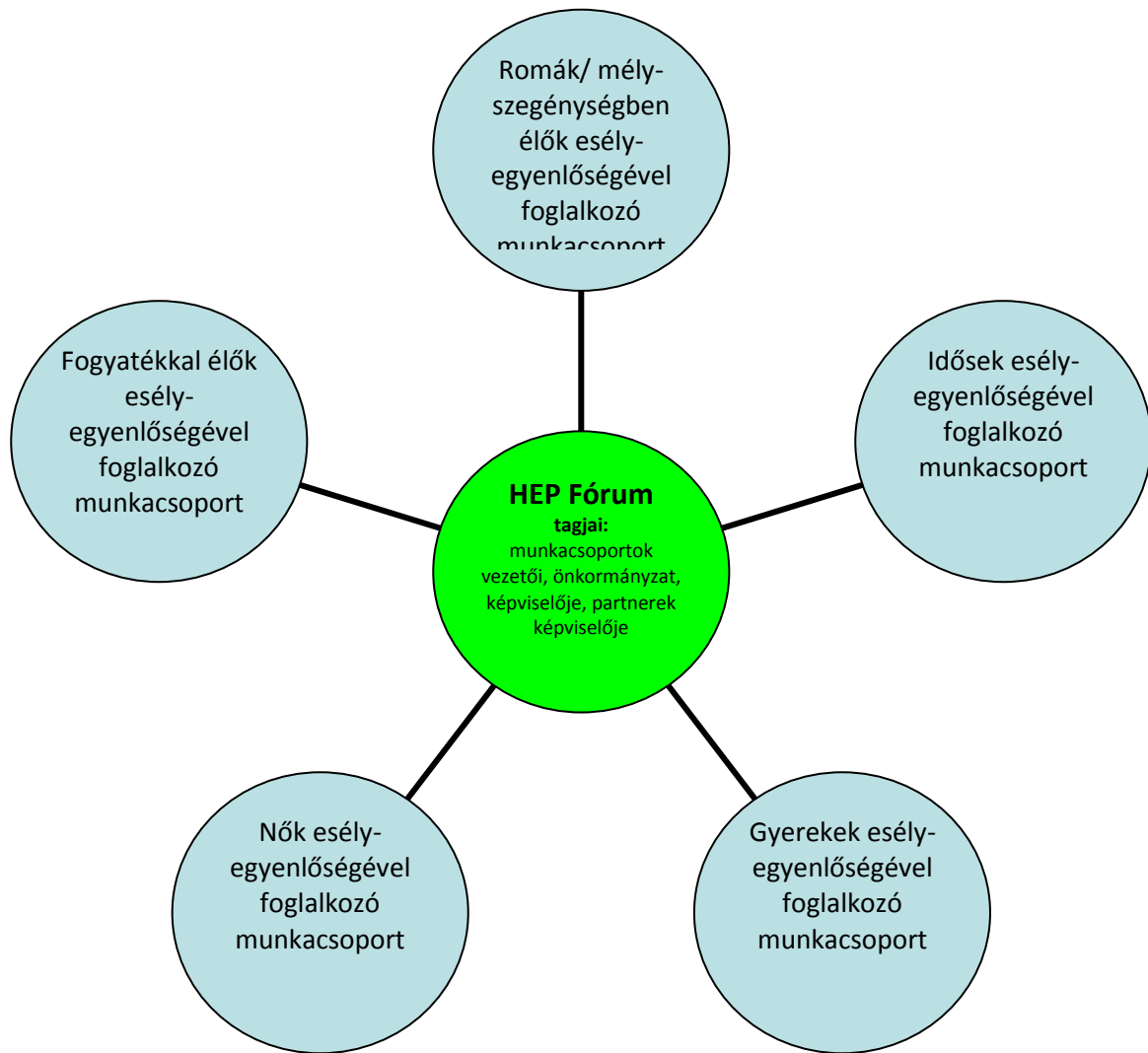
A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

Hatvan város képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és annak felülvizsgálatát a ..... számú határozatával elfogadta.

Hatvan, 2015. ....

.....

Horváth Richárd
polgármester